

DE KORHAAN

1996

Jaargang 30, Nummer 1
Maart 1996

In dit nummer:

- * Barre winter treft vogels
- * Huismus vliegt achteruit
- * Jaarverslag 1995

VOGELWERK GROEP HET GOOI EN OMSTREKEN

DE KORHAAN

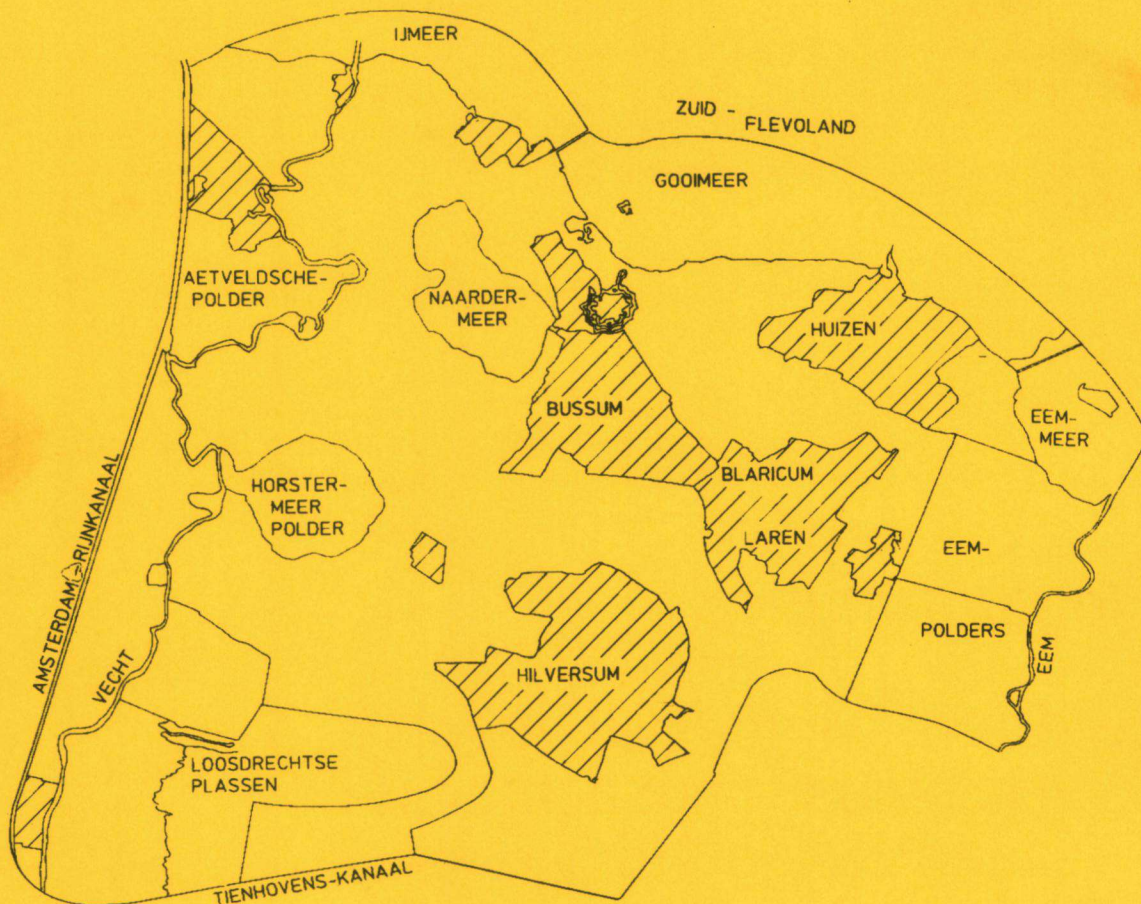
Verenigingsorgaan van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken.
Verschijnt 5x per jaar.

Redactie	: Wim Duurland Willem-Jan Hoeffnagel Pieter Schut Ruud Willemstein	
Redactieadres	: Menno Simonszhoof 84 1216 LM Hilversum	035-6217222
Verzending en ledenadministratie	: Bep Dwars-Van Achterbergh Prinsenstraat 15 1211 LS Hilversum	035-6233973
Advertenties	: Jacques Meijer Molenpad 19 1381 EC Weesp	0294-416502
Druk	: Grafisch Centrum Tomingroep, Hilversum.	

Het overnemen van artikelen is uitsluitend toegestaan na overleg met de redactie.
De redactie behoudt zich het recht voor artikelen voor plaatsing te weigeren.
De auteurs zijn zelf voor de inhoud van hun artikelen verantwoordelijk.

Inleveren copy: uiterlijk 1 april 1996.

ISSN: 0929-8762

Het werkgebied van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken

Inhoud

Van de voorzitter	2
Jubileumcommissie denkt na over 30-jarig bestaan	3
Getikten in het groen (1).....	3
Vogels in Gooi en omstreken getroffen door barre winter	4
Verenigingsgebouw komt voor vogelwerkgroep dichterbij.....	6
Vogelwerkgroep helpt vogelasiel	7
Jaarverslag Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken 1995	8
Achteruitgang van de huismus leidt tot wilde speculaties	15
Observatiepunt bij Hilversums Wasmeer	18
Was er een invasie van barmsijzen in het Gooi?	19
Nieuwe cursus Vogelherkenning	19
Vissers en aalscholvers hebben elkaar juist nodig	20
Getikten in het groen (2).....	21
Vogelwerkgroep haalt oude banden met 'Flevoland' aan	22
Haantjes	22
De putter als kooivogel	23
Over de herkomst van de vogel van het jaar 1996: de koekoek	24
Minister staat jacht toe op nijlgans en rosse stekelstaart	25
Getikten in het groen (3).....	25
Programma	26
Mutaties ledenbestand	27
Vreemde vogels	28
Ontvangen literatuur	29
Veldwaarnemingen	30
Index op auteur 29 ^e Jaargang 1995	32

Van de voorzitter

De winterse koudeperiodes brengen altijd weer vele ongemakken met zich. De laatste jaren hebben wij een aantal tamelijk zachte winterperiodes meegemaakt, maar dit keer slaat de koude weer flink toe. Daarvan hebben ook de vogelaars te lijden. Toch heb ik met hen niet zo heel veel medelijden. Na thuiskomst is het leed meestal al weer snel geleden, al zal soms moeten worden uitgekeken naar een kop snert, of zal de centrale verwarming een streepje hoger gezet moeten worden.

Voor sommige vogelsoorten staan de zaken er in deze tijd anders voor. Watervogels die afhankelijk zijn van waterplanten, schelpjes of vis, zullen moeten vasten of uitkijken naar nog overgebleven open wateren als de ijsvorming op gang komt. Ook voor de nog achtergebleven steltlopers wordt het moeilijk wanneer de grond bevroren is of wanneer een witte laag sneeuw het landschap tooit.

In de tuinen worden in deze tijd weer talloze voederplanken voorzien van allerlei etensresten of zaden en in de takken van menige boom hangen vetbolletjes. Mezen, mussen, spreeuwen en verscheidene andere soorten profiteren daarvan. Ook deze vogels hebben het in de winter niet gemakkelijk. Dankzij de isolerende werking van het verenpakket is de koude op zichzelf doorgaans echter helemaal niet zo'n probleem. Voor de meeste vogels is het grootste probleem van de winter om aan goede kost te komen.

Helaas is de aandacht van de mens meestal te veel eenzijdig gericht op de hulp aan de vogels om het huis. Ook de commercie werkt dat in de hand want de voedselpakketten voor vogels

liggen in elke supermarkt voor het grijpen. Dat ook eenden, meerkoeten, waterhoentjes en vele andere soorten buiten de bebouwde kom het moeilijk kunnen hebben daar wordt vaak veel minder snel aan gedacht, al komen er op heel wat plaatsen voor de 'buitenvogels' in de winter wintervoederacties op gang. Hoe goed ook bedoeld, men moet het voeren van vogels wel met beleid blijven doen. Vooral veel vogels buiten de bebouwde kom, zoals groepen eenden in een wak, kunnen zeer gevoelig zijn voor verstoring. Vaak gaan zij op de vlucht als zij te dicht benaderd worden. Omdat zij door het beperkte voedselaanbod vaak toch al in een minder goede conditie zijn, werkt de 'hulp' dan eerder averechts. Als u dergelijke vogels wilt helpen blijf dan op veilige afstand. U kunt het voedsel meestal het beste een flink eind van het wak deponeren. Ga ook na welke vogels de hulp echt nodig hebben en zorg dat daarvoor het juiste voedsel wordt aangeboden en dat het aanbod op verantwoorde wijze wordt gedoseerd. Een goed vuistregel is om in elk geval te stoppen met voeren zodra de vorst en sneeuw weer verdwenen zijn. Vergeet niet dat de regulerende werking van de winter ook een natuurlijk verschijnsel is.

In de vorige Korhaan heeft een oproep gestaan voor een nieuwe waarnemings- en inventarisatiecursus. Zoals bekend is het de laatste jaren steeds moeilijker geworden voldoende mensen te vinden die deel willen of kunnen nemen aan het inventariseren van gebieden op broedvogels. Het is dan ook verheugend dat er een onverwacht grote belangstelling voor deze nieuwe cursus

is. Tijdens de eerste avond, 16 januari, konden er bijna dertig cursisten worden ingeschreven. Uit de reacties van de deelnemers bleek dat deze cursus in een behoefte voorziet. Wij zijn daarmee dus duidelijk op de goede weg.

Op verzoek van het GNR heeft in 1994 een inventarisatiegroep van onze vereniging de broedvogels op de Wester- en Bussumerheide geïnventariseerd. In dat jaar werden de plannen voor het invoeren van begrazing in dat gebied bekend gemaakt en het was nuttig nog voor het invoeren van het nieuwe beheer na te gaan hoe het met de broedvogels in het gebied gesteld was. Het is de bedoeling over enkele jaren opnieuw te gaan kijken in dat gebied om na te gaan wat de effecten van de begrazing zullen zijn. De resultaten van het onderzoek zijn inmiddels bekend. Zij zijn gepubliceerd in een rapport (uitgave 93). Onlangs stond er naar aanleiding van het rapport een artikel in de Gooi en Eemlander, onder de kop "Veldleeuwerik meest voorkomende vogel". Van deze soort werden in het gebied maar liefst tachtig territoria vastgesteld. Dat is onverwacht hoog, zeker wanneer men bedenkt dat in andere delen van het land al een aantal jaren de alarmklok wordt geluid omdat de achteruitgang van de veldleeuwerik in het algemeen schrikbarende vormen aangenomen heeft. In Noord-Holland, bijvoorbeeld, is de soort al bijna geheel verdwenen.

Rob Kole

Jubileumcommissie denkt na over 30-jarig bestaan

In 1997 bestaat onze vogel- werkgroep dertig jaar en het bestuur heeft nu al besloten dat dit met een speciaal programma herdacht moet worden. Inmiddels is een jubileumcommissie enthousiast aan de slag gegaan, om er voor te zorgen dat onze rijke traditie aan lustrumvieringen ook volgend jaar in stand blijft. De jubileumcommissie wordt geleid door Simon Visser (tel.: 0294-283545). Andere leden zijn Bep Dwars, Dick Jonkers, Paul

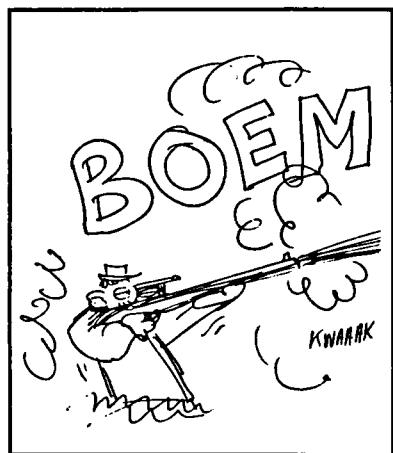
Keuning, Rob Kole, Pieter Schut en Joke van Velsen. Na enkele brain-stormsessies leeft er onder de leden van de commissie al een groot aantal ideeën. Over die ideeën willen we u graag vanaf nu via De Korhaan op de hoogte houden. De festiviteiten zullen zich, zoals het er nu voorstaat, concentreren op vier momenten in het jaar. Op een zaterdag in maart wordt de oprichting herdacht met een grote bijeenkomst voor le-

den. Een bijeenkomst met enkele officiële sprekers, wellicht een bijzondere film en veel ruimte om oude bekenden in een feestelijke sfeer te ontmoeten. Eind mei volgt dan een grote manifestatie, waarvan het doel is op zo breed mogelijke manier te laten zien wat onze vogelwerkgroep doet, wat leden kunnen doen en waarom het kijken naar vogels in Gooi en omstreken zo'n geweldige vrijetijdsbesteding is. Een soort "open dag" dus, letterlijk en figuurlijk, want ook excursies zullen deel uitmaken van dit programma. Het idee is om bij deze manifestatie ook zoveel mogelijk niet-leden (potentile leden) aan te trekken. De hoop is dat dit kan gebeuren bij de toekomstige centrale clubhuislokatie van onze vogelwerkgroep, waaraan het bestuur momenteel hard werkt, zoals elders in deze Korhaan te lezen is. In het najaar wil de jubileumcommissie vervolgens de jaarlijkse Noordhollandse vogeldag organiseren. Hierover zijn inmiddels voorlopige afspraken gemaakt met SVN, de Samenwerkende Vogelwerkgroepen van Noord-Holland. Op deze dag zullen deskundige sprekers uitgenodigd worden lezingen te houden over ornithologische ontwikkelingen in onze regio.

Tenslotte zal op een nader te bepalen tijdstip een zeer speciale excursie voor leden worden gehouden op een plek in ons werkgebied, waar je beslist niet dagelijks komt. Om de spanning er nog even in te houden, wil de jubileumcommissie de plaats van bestemming op dit moment nog even geheim houden.

Getikten in het groen (1)

door Ronald Sinoo

Een lange, strenge winter is goed voor liefhebbers van Elfstedenkoorts, maar een ramp voor de gezondheid van veel vogels. In ons werkgebied was de zorg voor vogels de afgelopen weken anders dan anders.

Pieter Schut

Vogels in Gooi en omstreken getroffen door barre winter

Het bericht van het ANP op zaterdag 27 januari zag er erg onwaarschijnlijk uit. "Jagers staken vrijwillig de jacht", was de kop boven het bericht, dat aldus luidde: "De Koninklijke Nederlandse Jagers Vereniging (KNJV) heeft zaterdag besloten met onmiddellijke ingang niet meer te jagen. In verband met het aanhoudende koude weer en de sneeuwval zullen dieren het nu steeds moeilijker krijgen om aan voedsel te komen, aldus woordvoerder Lulof van de KNJV. "Hoewel we nog op waterwild mochten jagen tot 1 februari zien we daar nu vanaf. Veel jachten zijn overigens al per 1 januari gesloten. Op vossen mag het nog wel. In de praktijk zal er nu echter helemaal niet meer gejaagd worden." De stichting Kritisch Faunabeheer heeft de afgelopen dagen veelvuldig geprotesteerd tegen de jacht tijdens dit winterweer. Zowel de KNJV als onafhankelijke deskundigen meenden evenwel dat de beesten doorgaans prima tegen het vriesweer kunnen. Nu de weersverwachting er voor de lange termijn ongunstig uitziet en bovendien sneeuwval de dieren hindert bij hun zoektocht naar voedsel, is er voor de jagers nu ook reden hun geweren in de kast te zetten". Tot zover het ANP. Het klinkt allemaal erg verantwoord, maar toch heeft de stap

van de jagers vooral veel weg van een publiciteitsstunt. Halverwege het allerlaatste weekend van het jachtseizoen, plotseiling deze daad van dierenliefde, wie had dat gedacht? Zeker vele Gooise vogelaars niet. Op 13 januari, tijdens de Midwintertelling, ergerde ons lid Wim Duurland zich in de Oostermeent aan het gemak waarmee jagers ganzen uit de lucht menen te mogen "plukken". Aantrokken door lokganzen deed een overvliegende groep van circa 150 kolganzen een poging tot landen. Prompt werd er natuurlijk een aantal (zes tot tien?) neergeschoten. Dat gebeurde 's ochtends om vijf voor tien, dus nog net voor tien uur, het tijdstip waarop de jacht sluit. De cijfers van die Midwintertelling zullen wel aangeven dat veel trekvogels deze winter onze

regio vermeden om nog zuidelijker de koude periode door te komen. Maar dat geldt natuurlijk niet voor alle vogelsoorten. Zo zijn er in de afgelopen weken op diverse plaatsen (Cort van den Lindenlaan in Naarden, Gouwe in Huizen) groepen pestvogels gezien, vogels waarop wij niet elk jaar mogen rekenen. De komst van pestvogels in onze streken, duidt meestal op een slechte voedselsituatie in de noordelijker gelegen verblijfsgebieden van deze vogel. De cijfers zullen moeten uitwijzen of er

deze winter sprake is geweest van een invasie van pestvogels. Ook de barmsijs is deze winter vaker dan anders gezien en gehoord. Een direct verband met de strenge winter is niet zeker. Nader onderzoek moet ook hier uitwijzen of er sprake is geweest van een invasie. Zie hiervoor het artikel elders in deze Korhaan.

Roerdomp

Een korte ronde langs enkele Gooise specialisten levert hetzelfde beeld op: voor roerdomp, blauwe reiger, ijsvogel en meerkoet waren de problemen het grootst. Roerdampen hebben het überhaupt al erg moeilijk. Bij het vogelasiel in Naarden werd een noodlijdend exemplaar afgeleverd. Helaas kwam hulp te laat, de vogel overleefde de winter niet. "Roerdampen zijn moeilijk te benaderen. Ze kunnen nogal agressief zijn", zegt Wil van Ingen van het Vogelasiel Het Gooi. "Mensen hadden dit exemplaar in Ankeveen al een week in de gaten, voordat ze ons belden. Dat is natuurlijk jammer. Als ze ons eerder gewaarschuwd hadden, hadden we meer kunnen doen". Dick Jonkers, bestuurslid van onze vogelwerkgroep, waarschuwt tegen de negatieve kanten van het schaatsen op natuurijs. "Het is natuurlijk fantastisch dat je prachtige tochten kunt maken op de schaats over de Vechtplassen, maar het zou goed zijn als Natuurmonumenten bepaalde gebieden zou afsluiten. De toegang tot het Naardermeer is het hele jaar strikt aan regels gebonden, behalve in tijden van strenge vorst. Juist voor de roerdomp is dit funest, want deze vogel heeft rust nodig in de toch al steeds schaarser wordende rietgebieden", aldus Dick.

Roerdampen zijn ook erg veel gezien door de vrijwilligers van de Stichting Wintervoeding Gooi en Vechtland. "Het probleem is, als je dat zo mag noemen, dat de roerdomp ook in de winter schuw blijft", vertelt voorzitter Henk Harder van de Stichting Wintervoeding. "We zijn deze winter op verschillende plaatsen bij wakken in het ijs bezig geweest met het voeren van eendagskuikens. Blauwe reigers zijn na een dag al gewend. Ze wachten je bij wijze van spreken al op. Roerdampen komen helaas niet zo gemakkelijk". Het was deze winter voor de Stichting Wintervoeding "een flinke hap uit het budget", zoals Harder het noemt. In december en januari ging er ruim 700 kilo voer door, 150 kilo fruit en brood en voor de reigers ruim duizend eendagskuikens. Gelukkig kon de kas van de stichting het lijden, omdat de winters de afgelopen jaren minder streng waren en er toen dus niet of nauwelijks werd gevoerd. Dat voeren gebeurt hoofdzakelijk voor watervogels. De bosvogels hebben het deze winter niet echt moeilijk gehad. Er lag vrijwel geen sneeuw, zodat deze vogels altijd hun natuurlijke voedsel wel konden bereiken. Kwam die sneeuw wel, dan waren er altijd wel vetbollen of andere door mensen in hun tuin achtergelaten voedselresten te vinden. Voor de "tuinvogelaar" had dit weer een gunstig effect: zelden zijn er zoveel kramsvogels en koperwieken dicht bij huis te zien geweest. Ook bij het vogelasiel was dit laatste goed te merken. Daar werden veel kramsvogels afgegeven, die door katten waren gepakt. Gefixeerd op jacht naar voedsel, vergeten de vogels vaak hun natuurlijke vijanden in de gaten te houden. In het vogelasiel was het deze winter

drukker dan ooit. Meerkoeten met bevroren tenen, zwanen met ijs aan hun veren, tafeleenden, duikers, een waterral en diverse buizerds. De Dierenambulance reed af en aan en alle kooien waren overvol. Zelfs buiten het vogelasiel was het drukker. In de Karnemelksloot hielden steeds meer watervogels een steeds groter wak in stand. Ook hier werd uiteraard bijgevoerd.

Voor de stand van de ijsvogel vrezden alle specialisten na deze winter het meest. Want hoewel z'n naam anders zou doen vermoeden, moet deze vogel helemaal niets van ijs hebben. De belangrijkste voedselbron, vis, is dan immers onbereikbaar. Mevrouw De Wit uit Hilversum deed in de eerste dagen van januari een bijzondere vondst. In het ijs aan het Moleneind in Kortenhoef vond ze een ijsvogeltje, ingevroren in het ijs. Het zal helaas niet het enige slachtoffer geweest zijn tijdens deze voor veel vogels zo barre winter.

Roerdomp

De kans dat onze vogelwerkgroep binnen niet al te lange tijd kan verhuizen naar een echt eigen clubhuis, is enorm gestegen. Het bestuur is in overleg met het Goois Natuurreservaat en enkele andere "groene" verenigingen over het gebruik van het voormalige pompstation bij de watertoren, tussen Hilversum en Bussum.

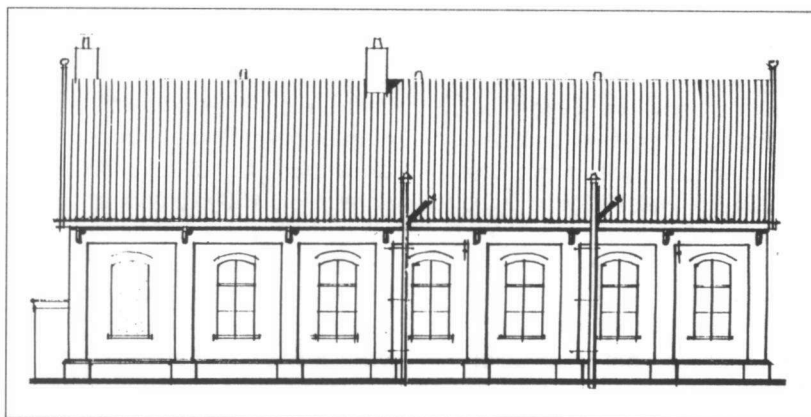
Dick A. Jonkers

Verenigingsgebouw komt voor vogelwerkgroep dichterbij

Vanaf de oprichting van de vogelwerkgroep is het een voortdurend zoeken naar locaties geweest om de activiteiten uit te kunnen voeren. Bestuursvergaderingen, ledenavonden, cursussen en timmerdagen zijn in de loop der jaren op diverse plaatsen gehouden. We zwierven onder andere van het Bijenhuisje in Bussum naar schoollokaties in Naarden, kerken in Hilversum en Bussum en belandden uiteindelijk voor een aantal activiteiten op de zolder van kasteel Groeneveld in Baarn.

Na het voltooiën van de grootste klus in de geschiedenis van de vogelwerkgroep, het uitbrengen van het boek *Vogels tussen Vecht en Eem*, kwam de uitdaging van het zoeken naar een verenigingsgebouw weer in zicht. Informatie over centra elders werd bijeengegaaard en begin 1989 was er een bijeenkomst met de 'groene' groepen uit het Gooi.

Deze bespreking mondde uit in een behoeftennota. Daarna roerde ook de Onderwijsbegeleidingsdienst voor het Gooi en Omstreken zich en werd er gesproken over een Regionaal Natuur- en Milieu-educatiecentrum. Vervolgens kwam er een Stichting Regionaal NME-centrum voor het Gooi en Omstreken tot

Het voormalige pompstation van het provinciaal waterleidingbedrijf in Bussum.

stand en volgden vrij geregeld vergaderingen.

De stichting van een centrum in de vorm van een gebouw verzandde, vooral ook omdat de neuzen van de grote organisaties en die van de kleine groene groepen niet in dezelfde richting wezen.

De vogelwerkgroep ging door met zoeken en zo werden de mogelijkheden in respectievelijk het voormalige pompstation Westerveld bij Hilversum, het vroegere voorlichtingscentrum Corversbos en diverse niet meer gebruikte schoolgebouwen onderzocht.

Ook het Goois Natuurreservaat zat niet stil. Toen in 1995 het clubhuis van De Kameleon (hockey en tennis) bij de aan-

koop van het toekomstige natuurontwikkelingsgebied de Zanderij, tussen Bussum en Hilversum vrijkwam, werd meteen aan de groene groepen gedacht. Het gebruik van dit gebouw bleek echter niet haalbaar. Onlangs diende zich een andere en betere mogelijkheid aan. Het provinciale waterleidingbedrijf wil het bosterrein inclusief het pompstation en de watertoren in de punt tussen de Naarderweg/Bussumergrintweg en de spoorlijn, op de grens van Hilversum en Bussum aan GNR geven, omdat het terrein niet meer gebruikt wordt voor de waterwinning.

Deze plaats biedt meer mogelijkheden en ligt bovendien zeer dichtbij het station Bussum-zuid,

zodat het gebouw met openbaar vervoer prima te bereiken is en er tevens volop parkeerruimte aanwezig is.

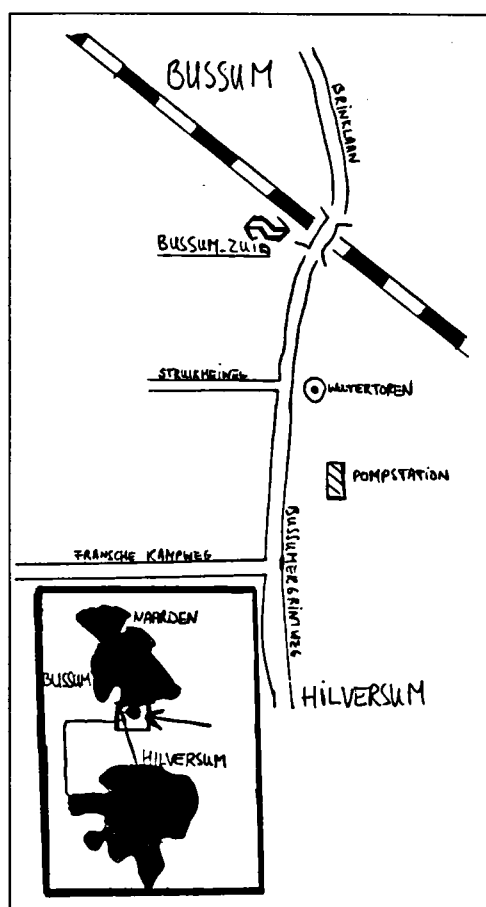
Op 15 januari heeft een vertegenwoordiging van ons bestuur bij het Goois Natuurreservaat samen met de Vereniging voor Weer- en Sterrenkunde, de Gooise afdeling van het Wereldnatuurfonds, het IVN en de Vrienden van het Gooi en de Stichting Vrijwillig Landschapsbeheer rond de tafel gezeten, om de mogelijkheid van een gezamenlijk te exploiteren gebouw te onderzoeken. De vooruitzichten zijn gunstig. Binnenkort vindt een vervolg-overleg plaats, nadat alle betrokken verenigingen in eigen kring hebben overlegd.

Uiteraard zal het gebouwtje, dat verscholen ligt tussen de spoorlijn en de doorgaande autoweg Bussum-Hilversum, grondig moeten worden aangepast. Hoe kan het pompstation worden omgevormd tot een verenigingsgebouw? Een architectenbureau heeft inmiddels een schets ge-

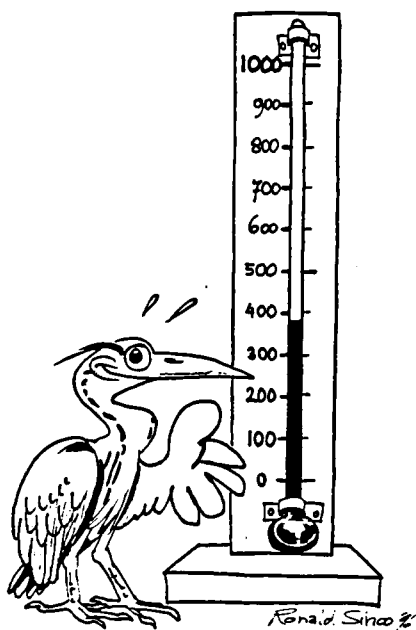
maakt, om de toekomstige bewoners een indruk te geven van de mogelijkheden. Het grootste deel van het gebouw, dat twaalf bij twintig meter groot is, zal in beslag worden genomen door een zaalruimte voor ongeveer honderd mensen. Daarnaast is er ook plaats voor een kleinere vergaderruimte. Over andere aspecten moet uiteraard nog worden gepraat.

Mocht het tot een realisatie van een verenigingsgebouw komen, dan zullen er financiën en menskracht nodig zijn om alles tot stand te brengen. Daarbij zullen wij niet schromen een beroep te doen op al onze leden. Een jarenlange wens, een gebouw, waarin we alles samen kunnen onderbrengen, dat geregeld te bezoeken is en een hechtere band tussen de leden en de vereniging tot gevolg zal

hebben, zou dan in vervulling gaan.

De lokatie van het pompstation

Vogelwerkgroep helpt vogelasiel: Help mee!

In de vorige uitgave van De Korhaan zijn we begonnen met de **ACTIE VRIESKIST**.

Doel van deze actie is om het Vogelasiel Het Gooi in Naarden te helpen aan een vrieskist, waarin voedsel zoals eendagskuikens en brood bewaard kunnen worden. Het vogelasiel is onlangs in een mooie nieuwe behuizing getrokken, maar nu is de kas leeg.

De eerste oproep was direct zeer succesvol. Tot nu toe kwam maar liefst 390 gulden voor dit speciale doel binnen bij de penningmeester van de vogelwerkgroep. Het streefbedrag ligt tussen de 600 en duizend gulden: hoe meer geld,

hoe mooier en groter de vrieskist natuurlijk.

Leden van de vogelwerkgroep die het vogelasiel een goed hart toedragen, roepen wij op naar vermogen bij te dragen. Het motto blijft: *'t kan vriezen, 't voorkomt dooien!*

Giften kunnen worden overgemaakt op postgironummer 2529179, ten name van de penningmeester VWG Gooi en Omstreken te Weesp, onder vermelding van **ACTIE VRIESKIST**. Zeker nu het asiel tijdens de huidige strenge winter zoveel extra werk voor de vogels heeft moeten verzetten, mogen wij de medewerkers niet in de kou laten staan.

Jaarverslag Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken 1995

a) Secretaris

Tijdens de algemene ledenvergadering op 23 maart 1995 werd Ben den Hoed tot secretaris gekozen. Hij volgde Pon Ruiters op, die niet herkiesbaar was. Voor Ben is het eerste jaar leerzaam en spannend geweest. Met het komende lustrum in zicht (in 1997 bestaat de vogelwerkgroep dertig jaar) wordt er nu al druk gewerkt aan een ambitieus programma. Een jubileumcommissie is eind 1995 in het leven geroepen. De eigen uitgave *Vogels* kijken in Gooi en Vechtstreek, die mogelijk werd gemaakt door geld dat tijdens het vorige lustrum bijeen werd gebracht, is zo goed als afgerond.

Met een stabiel aantal van meer dan vijfhonderd leden en toeneemende activiteiten binnen de vogelwerkgroep, wordt de noodzaak van een (eigen) clubgebouw steeds duidelijker. Als bestuur hebben we het afgelopen jaar het nodige gedaan. Dit leidt mogelijk tot resultaten in het komende jaar.

Gelukkig heeft de opening van de vogelhut bij de Stichtse Brug veel aandacht gekregen, wat voor de vogelwerkgroep weer de nodige promotie oplevert. Wat zeker ook onder de aandacht gebracht moet worden zijn de zorgelijke ontwikkelingen met betrekking tot de Wolfkamer. De ontwikkeling van een golfbaan in dit gebied is een slechte zaak, zowel voor het gebied zelf als voor de omliggende terreinen.

De door Simon Visser georganiseerde lezingavonden waren ook dit jaar weer een succes. Hoewel we moesten verhuizen naar de Betlehemkerk in

Hilversum, hadden we over belangstelling tijdens de lezingen niet te klagen.

Over "klagen" gesproken: waar zijn de leden van de vogelwerkgroep die ook wat "vrije" tijd willen steken in het actief deelnemen aan onze vereniging? Zoals gewoonlijk reageert de vogelwerkgroep gevraagd of ongevraagd op plannen van de overheid en anderen. Zo diende

Kerkuil

de voorzitter namens de vereniging een bezwaar in tegen woningbouwplannen van de gemeente Amsterdam in het IJmeer en zijn er vele contacten geweest met Natuurmonumenten, het Goois Natuurreservaat en het gewest Gooi en Vechtstreek. Ook anderszins worden vele activiteiten ontplooid, die zich vaak aan uw waarneming onttrekken. Van de zichtbare activiteiten wordt regelmatig verslag gedaan in *De Korhaan*. Helaas is Rob Kloosterman genoodzaakt ons bestuur te verlaten. Door drukke werkzaamheden, welke zeer vaak buiten Nederland liggen, stopt hij het komende verenigingsjaar met zijn activiteiten voor de subgroep

Natuurbescherming. Derhalve is de plaats vacant.

Elders in dit jaarverslag leest u veel meer over de verschillende subgroepen en hun activiteiten.

b) Subgroep Avifauna

In 1995 waren er de gebruikelijke voor- en najaarsvergaderingen van de subgroep. Op deze avonden blijkt telkens weer met hoeveel inzet en volharding een vaste groep mensen zich inzet voor de vogels.

Op de maandelijkse werk/contactavonden werd een aantal speciale onderwerpen belicht. Zo werd door Frans Bergfeld van Vogelbescherming verteld waarop men moet letten bij de aanschaf van een verrekijker of telescoop. Ruim twintig leden van onze werkgroep vroegen Frans het hemd van het lijf.

Op een andere werk/contactavond vertelde Gerard Mijnhout ons hoe het er voorstaat met het kerkuilenproject in ons werkgebied. Chris Sjobbema nam het voortouw bij de oprichting van de werkgroep voor de bestudering van de roofvogels in ons werkgebied. Dit jaar gaan ongeveer twintig mensen hiermee aan de slag, ook niet-leden van de VWG, namelijk de opzichters van Natuurmonumenten en Goois Natuur Reservaat.

Tenslotte mag niet onvermeld blijven dat een vaste groep leden maandelijks in de weer is met het ordenen van het archief en het sorteren van de ingestuurde waarnemingskaartjes. Een taaie klus, maar zo bouwen we wel een archief op met een schat aan informatie over ons werkgebied.

Een greep uit de activiteiten die ondernomen werden (in willekeurige volgorde):

- **Trekvogeltellingen**, coördinator Fred van Klaveren.

Zowel in het voor- en najaar werd op de telpost in het Corversbos geteld. In het voorjaar werd op de teldagen een matige tot slechte trek waargenomen. Dat was onder meer te wijten aan het slechte weer. Naast het vaste telwerk werd door Fred een telmarathon georganiseerd op 7 oktober. Deze activiteit werd door bijna 100 (!) mensen bezocht. Verder werd er in het voorjaar een proef gedaan met een tweede telpost op de Eukenberg, dicht tegen het Gooimeer aan. Hier werd op vijf dagen geteld. Het ging hierbij om een proeftelling en de telactiviteiten zijn daar niet gecontinueerd. Er wordt wel uitgekeken naar een andere proeflokatie. Verslaglegging kunnen we tegemoet zien na het tiende teljaar, dat is na 1996.

- **De vogel van het jaar 1995**, de putter, coördinator Fred van Klaveren.

Veel leden van de werkgroep hebben gereageerd op de oproepen in de Korhaan. Doordat er in iedere editie van de Korhaan een leuk stukje over de putter verscheen bleef het onderwerp actueel. Toch bleven er gebieden bestaan waaruit geen gegevens binnen kwamen. Desondanks mag uit de ingestuurde gegevens worden geconcludeerd, dat de putter een soort is die in aantal toeneemt binnen ons werkgebied. Een verslag komt in de volgende Korhaan.

- **Weidevogelbescherming**, coördinatoren Marc van Houten en Guus van der Poel.

Stabiliteit

Er kwamen leden bij, er namen leden afscheid van de vogelwerkgroep in 1995.

Toch is het ledental van de vogelwerkgroep een toppunt van stabiliteit. Op 31 december 1994 telde onze club 551 leden en wat blijkt? Op 31 december 1995 telde de vogelwerkgroep wederom 551 leden.

Hoe kan dat nu, zult u zich afvragen. Er hebben immers in elke Korhaan in 1995 de nodige ledenmutaties bestaan. Enkele dierbaren zijn ons ontvallen, er hebben leden opgezegd en er kwamen nieuwe leden bij. Toch is het waar: we hadden aan het eind van het jaar 469 "gewone" leden, 76 huisgenootleden en zes ereleden.

In 1995 waren acht weidevogelbeschermers actief in de Oostermeent (gemeente Blaricum) en de Eempolders (gemeente Eemnes), op 48 ha grasland en 10 ha bouwland, die in eigendom of gebruik zijn bij vijf agrariërs.

In de Vechtstreek verrichtten 23 vrijwilligers hun werk bij negen bedrijven op in totaal 222.5 ha grasland en 5 ha bouwland.

Vanaf de tweede helft van maart tot begin juli werden met het oog op te verwachten landbouwwerkzaamheden op enige afstand van de gevonden nesten bamboe stokken geplaatst. Om vertrapping door vee te voorkomen werden legsels beschermd met behulp van nestbeschermers. Door de boeren werd om de gemarkeerde nesten heen gemaaid en/of mest geïnjecteerd. Met de nestbeschermers werden ook positieve resultaten be-

reikt. In de Oostermeent werd éénmaal aan kuiken- of pullenbescherming gedaan. Door voor de maaimachine uit te lopen werd een pul van een grutto gevonden en over de sloot gezet.

- **Ganzentelling**, coördinator Hans Gouw.

In 1995 werd weer deelgenomen aan de door het SOVON georganiseerde tellingen. Aan Hans zal worden gevraagd of er over de resultaten van de tellingen een stuk in de Korhaan kan verschijnen.

- **Kerkuilenproject**, coördinator Gerard Mijnhout.

Er hingen in 1995 ongeveer 60 nestkasten voor kerkuilen in ons werkgebied. Bij controle in de winter werd vastgesteld dat in zes kasten uilen voor korte of langere tijd verbleven hadden. Er waren in dat jaar geen broedgevallen in ons werkgebied. Er is één doodgereden kerkuil gevonden in de buurt van Eemnes en één exemplaar werd dood aangetroffen in prikkeldraad in de buurt van Muiderberg. Deze uil was geringd in België. Wellicht hebben deze gebeurtenissen invloed gehad op het broedsucces van de kerkuil.

Plannen voor 1996: de rest van de reeds gemaakte nestkasten ophangen in het Aetsveld, de Eempolders en in Blaricum. Geen nestkasten verhangen.

- **Knobbelzwanen**, coördinator Frank van de Weijer.

Frank heeft moeite om het voor elkaar te krijgen dat het hele werkgebied op zwanen geïnventariseerd wordt. Gegevens komen niet volledig binnen en inventarisatoren raken gefrustreerd omdat er geen zwanen in het aan hen toegevoegde gebied voorkomen.

Kortom: tijd voor bezinning.
Maar Frank gaat door!

- **Stenuilen**, coördinator Frank van de Weijer.

Er is weer geteld met behulp van cassetterecorders, waarbij ongeveer 14 territoria werden vastgesteld. Verder zijn er nestkasten getimmerd, die onlangs op geschikt geachte lokaties werden opgehangen.

- **Roofvogelstudiegroep**, coördinator Chris Sjobbema.

Deze nieuwe loot aan de avifaunastam werd op 10 oktober opgericht. Het is de bedoeling dat er in 1996 een proefinventarisatie van roofvogels wordt gehouden in delen van het werkgebied.

In 1995, nog vóór de oprichting van de studiegroep, waren er al wel activiteiten door een "ad hoc" clubje. Er werd een begin gemaakt met het actief zoeken van nesten, voornamelijk op terreinen van SBB en GNR. Geringd werden de kuikens van ongeveer 10 nesten. Dit waren de jongen van torenvalk, bosuil, havik en buizerd. Dit jaar geen broedgeval van de boomvalk.

Plannen voor 1996: In de winter al nestlokaties zoeken en in de zomer eerder beginnen met het ringen van de nestjongen. Om alle jongen te kunnen ringen zal hoogstwaarschijnlijk een extra klimmer nodig zijn.

- **Werkgroep Eempolders**, coördinator Nico Klippel.

Over 1995 zijn op dit moment nog geen telgegevens beschikbaar. Omstreeks maart zal dit wel het geval zijn, waarna publikatie volgt. De tellingen verlopen, zoals al gedurende een zeer lange reeks van jaren goed en zullen de komende jaren zeker doorgaan. Dit omdat er door veran-

deringen in het beheer van de Eempolders waarschijnlijk ook veranderingen in de vogelsoorten zullen optreden. Te denken valt o.a. aan de maisvelden, waar al ringmussen in zijn waargenomen.

Er is veel belangstelling om aan deze tellingen mee te doen. Op dit moment is het maximum bereikt van 30 tellers die geplaatst kunnen worden. Bij meer belangstelling moet gedacht worden aan een wachtlijst of er moet uitgezien worden naar een vergelijkbaar onderzoek elders.

- **IJsvogels**, coördinator Jelle Harder.

Alle mogelijke lokaties voor de vestiging van ijsvogels zijn nu bekend. Jelle zal met een aantal belangstellende VWG-leden steilwandjes aanleggen, optimaliseren en onderhouden.

- **Watervogeltellingen Goolmeer en Eemmeer**, coördinator Guus Proost.

Deze tellingen zijn het afgelopen jaar weer met veel enthousiasme en inzet verricht. Het tweejarig verslag zal omstreeks augustus in de Korhaan verschijnen.

- **Tuinvogelonderzoek**, coördinator Dick Jonkers.

Nog steeds werken tientallen leden hieraan mee. Het verslag "Tuinvogelonderzoek in 1994" (uitgave 97) is inmiddels verschenen. Dit is al het vierde onderzoekjaar en de gegevens

worden steeds waardevoller. De per kwartaal verzonden nieuwsbrieven blijken in een behoefte te voorzien. Uit de binnengekomen formulieren bleek, dat in de tuinen al minstens vijftig verschillende vogelsoorten zijn gezien. Daaronder bevonden zich soorten als appelvink, grote gele kwikstaart, maar ook sperwer en ransuil.

- **Huiszwaluwonderzoek**, coördinator Dick Jonkers.

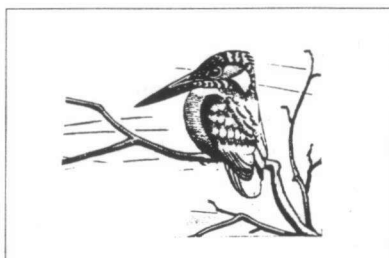
Dit langlopende onderzoek had als resultaat dat het aantal vastgestelde broedparen t.o.v. 1994 van 1025 naar 844 was gedaald. Nieuwe vestigingen aan flats in Huizen werden gevonden. Er is overleg met het Hoogheemraadschap Gooi en Amstelland over het aanbrengen van kunstnesten aan gemalen en dergelijke in open gebieden. Het verslag over het onderzoek in 1995 verscheen in de Korhaan 29 (5):124-125 en dat van 1994 in de Korhaan 29(1):19-21.

- **Oeverzwaluwonderzoek**, coördinator Dick Jonkers.

Het onderzoek in 1995 leverde drie kolonies op met 122 broedparen, een vooruitgang ten opzichte van 1994 toen er 66 paren tot broeden kwamen. De soort blijft kwetsbaar, wat blijkt uit de ramp bij een kolonie bij Muiderberg, waar een shovelmachinist de kolonie om zeep hielp. De vaste kolonies worden nauwlettend in de gaten gehouden en er worden eventueel maatregelen genomen om de wanden goed te houden. Het verslag over het onderzoek verscheen in de Korhaan 29 (4): 97.

- **Projectgroep Gierzwaluwen**, coördinator Dick Jonkers.

De projectgroep Gierzwaluwen vergaderde twee keer. Er zijn

IJsvogel

aan diverse particulieren adviezen gegeven over hulp met nestgelegenheden. Een verslag over de aankomstdata van de gierzwaluw in 1994, gemaakt met behulp van gegevens die binnenkwamen naar aanleiding van oproepen in dagbladen, verscheen in de Korhaan 29 (2): 41. Nieuwe nestlocaties zijn in een bestand opgenomen. In overleg met de architect van de te herbouwen kalkovens in Huizen worden daar neststenen aangebracht. In samenwerking met de subgroep Communicatie wordt een voorlichtingspaneel vervaardigd. Er is voortdurend overleg met de Stichting Gierzwaluwenwerkgroep Nederland.

- Midwintervogeltelling, coördinator Pieter Schut.

Een verslag over de telling van 1995 was te lezen in De Korhaan 29 (3). Tijdens de jaarlijkse telling werden meer dan 70.000 vogels waargenomen. Traditioneel was de smient (met 20.218 exemplaren) de meest geziene wintergast. Waarschijnlijk vanwege de weersomstandigheden (veel mist en nevel) vielen de cijfers wat lager uit dan in 1994.

Mede dankzij de hulp van tellers van Natuurmonumenten (Loosdrechtse plassen, Vechtplassen en Naardermeer) en van het Waterleidingbedrijf Amsterdam (Waterleidingplas, Loenderveense plas en omgeving) was de dekking van deze telling in ons werkgebied opnieuw volledig.

De indeling van de circa 75 telgebieden in onze regio tijdens de Midwinterwatervogeltelling is nu volledig aangepast aan de normen van SOVON. Zodoende zijn onze gegevens direct bruikbaar voor

de landelijke- en de internationale verwerking van deze telling, die begin januari in geheel Europa en Noord-Afrika plaatsvindt.

Cruciaal voor deze telling zijn de gebieden waar tijdens de wintermaanden de meeste vogels verblijven. Van deze zogenaamde monitoringgebieden zijn er maar liefst zes in ons gebied te vinden: Gooimeer, Eemmeer, Naardermeer, Ankeveense Plassen e.o., Loosdrechtse Plassen e.o. en Amsterdam-Rijnkanaal. Zie hierover ook artikel in De Korhaan 29 (1).

c) Subgroep Nestkasten

Het nestkastenjaar begon met de gebruikelijke timmerdag, waaraan elf leden deelnamen. Veertien koolmeeskasten, tien minikasten en zes kasten voor

holenduiven werden vervaardigd. Door het jaar heen waren ook Joop Renzenbrink en Adri Vermeule actief. Eerstgenoemde maakte weer tientallen kasten in diverse modellen, laatstgenoemde hield het bij kasten voor bosuilen.

De controles verliepen dit jaar voorspoedig, al zijn de gegevens ervan nog steeds niet allemaal binnen. Ieder jaar weer leidt dit tot vertraging bij het uitbrengen van het verslag. Het verslag over 1994 is daardoor nog steeds niet verschenen en zal pas in de winter van 1996 uitkomen. Als de gegevens over het controlejaar 1995 nog op tijd binnenkomen zullen beide verslagen gecombineerd worden. Doordat van controleurs verstoken terreinen in 1995 weer gevolgd zijn en er ook een nieuw terrein bij kwam ligt het aantal

Leden van de Subgroep Nestkasten aan het werk.

gecontroleerde kasten boven de duizend. Hoewel zich zeker tien mensen voor het seizoen als hulp of als controleur hadden aangemeld kwam er geen enkele reactie na een oproep om mee te doen! Er zijn plannen om voor 1996 het aantal kasten voor roodstaarten uit te breiden.

d) Subgroep Communicatie

In tegenstelling tot sommige andere subgroepen, is de subgroep Communicatie geen hechte ploeg. Dat kan ook niet, omdat de werkzaamheden binnen de groep nogal divers van aard zijn. Doel is dat de interne- en externe contacten via deze subgroep verlopen. Dat gebeurt via De Korhaan, via pers-publiciteits- en pr-contacten en door presentaties op markten, beurzen en andere bijeenkomsten waarmee de vogelwerkgroep zich verwant voelt.

1) De Korhaan

Voor ons clubblad was 1995 een jaar van continuïteit. In het voorgaande jaar waren er vele veranderingen: een nieuwe drukker en een speciaal opmaakprogramma gaven het blad een facelift. Dit jaar was het de kunst de ingezette kwaliteitsverbetering vast te houden. Geen geringe opgave, want vaak valt in dit soort processen het enthousiasme terug, als nieuwe uitdagingen plotseling ophouden.

Met 148 pagina's was de omvang van de vijf nummers van De Korhaan dit jaar nagenoeg gelijk aan die van vorig jaar. Vooral met behulp van een aantal vaste auteurs konden we onze leden op de hoogte houden van een enkele ornithologische ontwikkelingen in ons werkgebied. Daarnaast was er ook volop ruimte voor nieuwtjes uit onze vereniging.

Succesvol was de serie over de putter, onze vogel-van-het-jaar. Vooral dank zij de stimulerende inzet en creatieve vondsten van Fred van Klaveren was er in elk nummer wel een aardig verhaal over de putter te vinden. Komend jaar hopen we met onze vogel-van-het-jaar de koekoek dit resultaat te evenaren.

De redactie bestond in 1995 uit Wim Duurland, Willem-Jan Hoeffnagel, Pieter Schut en Ruud Willemstein. Naast hen zijn achter de schermen nog veel meer leden actief. Zoals Bep Dwars, die zorgt voor de verzending en Joke van Velsen, de samensteller van het programma en Laura Mudde die de rubriek waarnemingen verzorgt. Dank zijn wij verder verschuldigd aan Jaap Taapken. Via hem mogen wij sinds enkele maanden gebruik maken van het foto-archief van Het Vogeljaar. Hierdoor is de mogelijkheid om goede foto's van vogels op te nemen, aanzienlijk verbeterd. Dank ook aan Marc van Houten, die de vaste tekening van het werkgebied vernieuwde. Minder succesvol verlopen onze pogingen om advertenties te werven voor De Korhaan. Maar ook hier geldt: we blijven optimistisch.

2) Pers, Publiciteit en PR
Evenals vorig jaar zijn ook nu onze vele activiteiten niet onopgemerkt voorbij gegaan aan de media. Steeds meer weten de regionale media ons te vinden als het gaat om actuele "groene" zaken. Met behulp van enige zeer ervaren leden, waarbij Rob Kole en Dick Jonkers wel met name genoemd mogen worden, spelen wij ons zo vaak

"in de kijker". Dit is goed voor de meningsvorming over het belang van de vogels en tevens een mooi vistiekaartje voor onze vogelwerkgroep. Er verschenen onder meer artikelen over broedvogelonderzoek rond vliegveld Hilversum, over de achteruitgang van de huismus en over onze bezwaren tegen woningbouwplannen van de gemeente Amsterdam in het IJmeer.

Als het gaat om pr zijn er nieuwe contacten gelegd met Natuurmonumenten, het Goois Natuurreservaat, de Stichting Wintervoeding Gooi en Vechtland en het Vogelasiel Het Gooi in Naarden. Voor het vogelasiel is eind van dit jaar een actie begonnen onder onze leden, die moet leiden tot de aanschaf van een vrieskist voor het asiel. De afloop van deze actie is nog niet bekend.

3) Presentatie

Op alle lezingavonden waren we afgelopen jaar present met de compleet ingerichte stand, meestal met presentatiewand. Daar waren naast eigen uitgaven steeds de nieuwste boeken van Vogelbescherming Nederland te krijgen. We hebben dit jaar minder dan voorgaande jaren op markten en manifestaties gestaan. Eenmaal hebben we een kraam ingericht in Baarn bij de opening van het nieuwe natuur- en milieucentrum. Op 3 juni waren we met al onze spullen aanwezig bij het schaapscheren op de Tafelberg in Blaricum. Samen met Bertus v.d. Brink werkt Paul Keuning er aan om de wand regelmatig aan te passen aan de actualiteit. Voor vragen, wensen en

uitnodigingen kunt u bellen met Paul: 035-5268281.

e) Subgroep Vogelcursus
Terugkijkend op de voorjaars- en najaarscursus vogelherkenning, kunnen we vaststellen dat het aantal deelnemende cursisten minder was dan voorgaande jaren, maar het enthousiasme beslist niet. Er hebben 65 personen meegedaan aan de voorjaarscursus en 43 aan de najaarscursus. De excursies werden goed bezocht. Acht cursisten hebben zich opgegeven als lid van de vogelwerkgroep. In 1995 werd de driehonderdste cursusavond gehouden. Dat gebeurde in de Zuiderkerk in Bussum. De cursusleiding is verheugd dat opnieuw meer mensen van de vogels om ons heen kunnen genieten.

f) Subgroep Excursies
Het afgelopen jaar hebben er 24 excursies plaatsgevonden, zowel binnen als buiten ons werkgebied. Er waren vier dagexcursies, twaalf ochtendwandelexcursies, waaronder een met de vogelwerkgroep Utrecht. Daarnaast was er een dag-fietsexcursie en hebben we weer de vroege vogelwandeling met de boswachter rondom Kasteel Groeneveld in Baarn georganiseerd. In de avonden gingen we eenmaal op de fiets op pad, er was een vaarexcursie en enkele uilenexcursies. Deze avondexcursies werden zeer goed bezocht. Alle excursieleiders heel veel dank voor jullie geduld en enthousiasme. De excursieleiders kwamen ook nog eenmaal bijeen om de komende uitstapjes te bespreken. De subgroep is uitgebreid door de komst van Izaak Hilhorst.

Algemene Ledenvergadering

Te houden op donderdag 21 maart 1996 in de Bethlehemkerk, Loosdrechtseweg 263 te Hilversum. Aanvang 20.00 uur.

Agenda

1. Opening en ingekomen stukken
2. Verslag Algemene Ledenvergadering van 23.3.1995
3. Jaarverslag 1995
 - a. secretaris
 - b. subgroep Avifauna
 - c. subgroep Nestkasten
 - d. subgroep Communicatie
 - e. subgroep Vogelcursus
 - f. subgroep Excursies
 - g. subgroep Natuurbescherming
 - h. subgroep Algemene zaken
4. Financieel beleid
 - jaarverslag penningmeester
 - verslag kascommissie
 - vaststelling rekening 1995 en begroting 1996
 - decharge penningmeester
 - benoeming kascommissie
5. Bestuursverkiezing. Aftredend zijn:
 - Rob Kole : herkiesbaar
 - Bep Dwars : herkiesbaar
 - Dick Jonkers : herkiesbaar
 - Pieter Schut : herkiesbaar
 - Guus Proost : herkiesbaar
 - Rob Kloosterman : niet herkiesbaarKandidaten voor de vacature voor de subgroep Natuurbescherming kunnen tot het begin van de vergadering worden voorgedragen.
6. Rondvraag
7. Pauze
8. Na de pauze lezing door Simon en Anneke Visser: "Vogelreis naar IJsland in klankbeeld"
9. Sluiting

Het bestuur van de vogelwerkgroep bestond in 1995 uit:

Voorzitter	: Rob Kole
Secretaris	: Ben den Hoed
Penningmeester	: Laura Mudde
Subgroep algemene zaken	: Bep Dwars
Subgroep vogelcursus	: Paul van der Poel
Subgroep excursies	: Joke van Velsen
Subgroep natuurbescherming	: Rob Kloosterman
Subgroep nestkasten	: Dick Jonkers
Subgroep communicatie	: Pieter Schut
Subgroep avifauna	: Guus Proost

Er zijn in 1995 zes bestuursvergaderingen geweest.

g) Subgroep Natuurbescherming
Uiteindelijk is de jacht op perceelen, liggende in het beschermde gebied voor de kust tussen Muiden en Muiderberg gestopt. De subgroep heeft de Nederlandse Bomenstichting laten nagaan of de voorgenomen kap van circa 300 populieren bij Muiden door de gemeente Muiden terecht was. Deze zouden zijn aangetast door rupsen

van de horzelvlinder. In de bomen huist sinds jaren een roekenkolonie. Volgens de Bomenstichting was er inderdaad gevaar dat de bomen op korte termijn zouden omwaaien. Daarop heeft de subgroep besloten van verdere actie af te zien. De functie van contactpersoon voor Vogelbescherming Nederland wordt in toenemende mate uitgeoefend. Veel vragen van het Gooise publiek op

ornithologisch gebied worden doorverwezen naar de subgroep. Wegens gebrek aan tijd en voldoende mankracht heeft het knobbelzwanenproject geen vooruitgang kunnen boeken. Hopelijk kan het komende jaar met de tot dusver verkregen gegevens verder worden gewerkt. Contacten werden onderhouden met de regiopolitie Utrecht (voormalige veldpolitie) omtrent zaken betreffende de Vogelwet. Publiciteit werd verzorgd door de subgroep in dag- en weekbladen en tijdschriften, alsmede voor enige regionale omroepen.

h) Subgroep Algemene Zaken

De verwerking van de ledenadministratie, verzending van De Korhaan, uitwisseling van tijdschriften en rapporten werden verzorgd door Bep Dwars. Ze stelt het erg op prijs als u adreswijziging, opzeggingen (liever niet) bijtijds en rechtstreeks aan haar of via postbus 1028, 1200 BA Hilversum doorgeeft. Maar vooral naar NIEUWE LEDEN kijkt zij uit! Het moet toch niet zo moeilijk zijn om één van uw vrienden of kennissen te interesseren in onze activiteiten, die ze kunnen terugvinden in een aantrekkelijk blad? Voor De Korhaan maakt Ruud Willemstein een selectie van artikelen uit bladen die bij ons binnengekomen zijn. Die bladen kunt u inzien of lenen, evenals trouwens boeken uit onze bibliotheek of andere literatuur. Dat kan tijdens de werkcontactavonden in de Oranjerie van kasteel Groeneveld in Baarn. Daar kunt u ons ook helpen met o.a. het bijhouden van ons waarnemingenarchief.

Financieel beleid VWG 't GOOI e/o

Namens het bestuur danken wij alle leden die meer gestort hebben dan de minimum contributie van f 20,00 per jaar. Helaas was de ontvangen contributie dit jaar niet kostendekkend. Er waren dit jaar wat extra kosten voor de ledenavonden (de sprekers worden duurder) en de subgroep Avifauna heeft drukwerk laten maken waaronder rapporten, waarnemingskaartjes en veldboekjes. Dit alles resulteert in een klein verlies van f 814,71. Met uw hulp draaien we in 1996 mischien weer met winst.

Balans per 31 december 1995

DEBET		CREDIT	
Inventaris	6.399,61	Afschr.inventaris	2.824,85
Kas	5,60	Uitgave: Waar vind ik ...	8.000,00
Giro r/c nr. 2529179	6.241,81	Vooruitontv.contrib. 1996	4.767,00
Giro plus nr. 2529179	14.241,65	Vooruitontv.excursie 1996	960,00
		Nog te betalen	1.435,24
		Aktie Vrieskist	205,00
		Eigen vermogen	8.696,58
<hr/>		<hr/>	
26.888,67		26.888,67	

Verlies- en winstrekening per 31 december 1995

DEBET		CREDIT	
SG Avifauna	1.150,55	Contributie	12.485,00
SG Communicatie	563,30	Bijdragen	885,00
SG Nestkasten	285,75	Diversen/intrest	753,01
SG Natuurbescherming	79,70	Saldo verlies	814,71
Ledenadm.Nat.Monumenten	747,25		
Ledenavonden/lezingen	1.746,30		
Lidmaatschappen	863,35		
Bibliotheek	96,10		
Kosten bestuur	434,05		
Kosten Secretariaat	70,50		
Ver.blad 'De Korhaan'	7.620,87		
Afschrijving inventaris	1.280,00		
<hr/>		<hr/>	
14.937,72		14.937,72	

Begroting 1996

DEBET		CREDIT	
SG Avifauna	750,00	Contributie	12.500,00
SG Communicatie	500,00	Bijdragen	700,00
SG Nestkasten	300,00	Diversen/intrest	500,00
SG Natuurbescherming	150,00		
Ledenadm.Nat.Monumenten	750,00		
Ledenavonden/lezingen	1.800,00		
Lidmaatschappen	800,00		
Kosten bestuur	500,00		
Kosten Secretariaat	150,00		
Ver.blad 'De Korhaan'	8.000,00		
<hr/>		<hr/>	
13.700,00		13.700,00	

In oktober 1995 publiceerde de Gooi en Eemlander een bericht over de achteruitgang van de huismus in het Gooi. Kauwen en eksters zouden daarvoor verantwoordelijk zijn. Het Goois Natuurreservaat, Vogelbescherming, het Instituut voor Bos- en Natuuronderzoek en de vogelwerkgroep het Gooi en Omstreken werden door de redactie geraadpleegd. De eensluidende conclusie was dat er een achteruitgang is, maar dat de genoemde vogelsoorten daarvoor niet verantwoordelijk zijn.

Dick A. Jonkers

Achteruitgang van de huismus leidt tot wilde speculaties

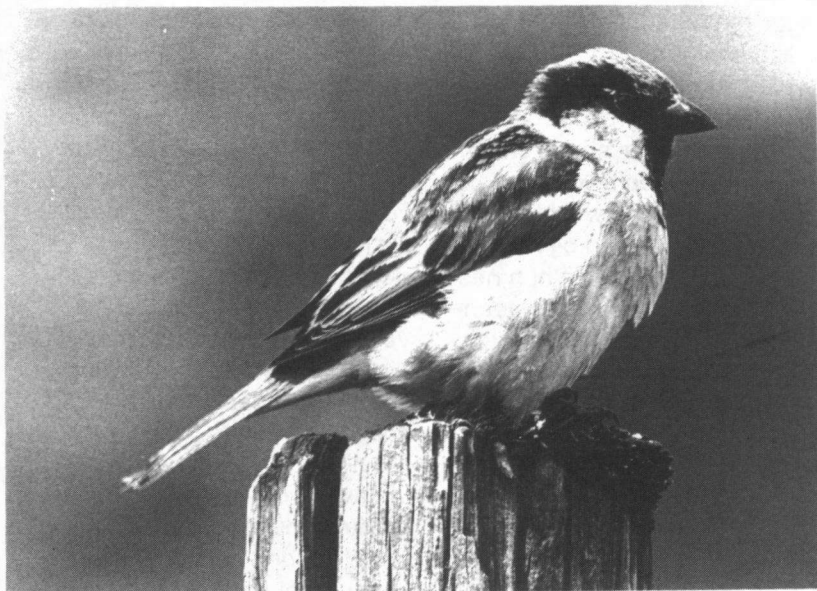
Reeds in de jaren twintig werd in Groot Brittannië en de Verenigde Staten een opmerkelijke achteruitgang van de huismus opgemerkt. De oorzaak daarvan was het verdwijnen van paarden en de verschijning van de auto. Daardoor liep de hoeveelheid beschikbaar voedsel (haver in paardevijgen) terug. Er stierven ook veel huismussen door het toenemende aantal auto's en de steeds hoger wordende snelheid (Summers-Smith 1994). Tellingen van 1977-79 wezen op een

sterke daling van het aantal broedparen in Denemarken en hetzelfde verschijnsel werd ook in de beginjaren tachtig in Zweden en Engeland geconstateerd (Marchant in Summers-Smith 1994).

In Noord-Schotland, bij de Engels-Schotse grens en in het westen van Ierland werd een significante achteruitgang van de huismus vastgesteld (Summers-Smith 1988). Ondanks de gestadige toename van gunstige biotopen vond in Engeland geen

groei van de populatie plaats. Er was zelfs een afname in de sub-urbane gebieden. Bij de Bird Feeding Garden Survey van de British Trust for Ornithology kwamen verrassende resultaten tevoorschijn. Dit onderzoek gaf voor de periode 1978-88 een afname van 15 tot 20 procent van het aantal waargenomen huismussen te zien (Balmer in Summers-Smith 1994). In Engeland constateerde men ook een opmerkelijke afname van vluchten huismussen naar gebieden met rijpe zaden.

Onze oosterburen in de Duitse Bondsrepubliek constateerden dat in West-Berlijn de huismus zeldzaam begint te worden (Dröscher in Summers-Smith 1994). Daarvoor was in het dagblad De Gelderlander (29-12-1990) onder de kop "Mus sterft uit in Duitsland" ook al een artikel over een daling van de stand verschenen. Daarin stond beschreven, dat het aantal mussen zo sterk was gedaald, dat Duitse vogelkundigen vreesden voor het mussenbestand. Of er enig verband is tussen deze beide publikaties is niet duidelijk. In Belgisch-Limburg liep de stand in de periode 1985-92 eveneens terug en men vermoedt ook daar een beduidende

Huisumus (Foto: Henk Harmsen/Archief Het Vogeljaar)

afname (Gabriëls et al. 1994). Nederland bleef niet achter. Daar werd in het midden van de jaren tachtig gemeld dat er vermoedelijk iets met de huismus aan de hand was (Jonkers & Moller Pillot 1985). Deze uitspraak was gebaseerd op tellingen in Tilburg en berichten van elders. Sindsdien komen steeds meer bevestigingen binnen van particulieren en vogelwerkgroepen.

Toch zijn er ook tegenstrijdige berichten. De resultaten van de puntransecttellingen (PTT-onderzoek) en broedvogelmonitoring (BMP) van Sovon wijzen op een vrij stabiele index tussen 1980 en 1991. Tegenover het bericht in de Gooi en Eemlander staan uitspraken over toename in Kortenhoef (mededeling L. Hartog-van Berkel) en het Spieghele in Bussum (mededeling M. Doornveld). Hustings (1994) echter constateerde bij een inventarisatie van een 40 ha grote stadswijk in Nijmegen in 1994 dat daar, vergeleken met een inventarisatie van 1990 een daling van 58 procent van het aantal broedparen had plaatsgevonden. Vallen er ergens aanwijzingen te ontdekken?

Oorzaken

Naar de oorzaken van de achteruitgang kan slechts gespeculeerd worden. Gebrek aan essentieel voedsel zou een oorzaak kunnen zijn. Het bespuiten van gewassen in de agrarische sector en het gebruik van biociden (mosdoders) in tuinen en parken kunnen invloed hebben, evenals het verdwijnen van voedselgebieden in en rond de bebouwing. Bovendien komt er door een grotere efficiëntie in de landbouw minder graanafval vrij en blijven de velden na de oogst meestal niet lang met oogstresten liggen, maar worden omgeploegd. Daarnaast is ook

de herfstinzaai veranderd. De veranderde bouwwijzen en het isoleren van woningen en gebouwen dragen er toe bij, dat er minder nestelgelegenheid voorhanden is.

Bosuilen en katten worden als belangrijke predatoren aangemerkt. Churcher & Lawton (1987) kwamen tot de conclusie, dat 30 procent van de mortaliteit onder huismussen op rekening van katten moet worden geschreven. Sperwers, waarvoor huismussen een belangrijke voedselbron vormen, zouden additionele predatoren zijn

Huisemus

(Wingfield Gibbons et al. 1993). Toch is het moeilijk voor te stellen, dat de predatoren de doorslaggevende factor vormen bij de achteruitgang.

De uitspraken die in het Gooi worden gedaan doen vreemd aan. Kauwen en eksters zouden in de dakgoten en bij de nestopeningen zitten te wachten om de jonge huismussen bij hun kladden te grijpen of uit hun nesten te trekken. In zijn algemeenheid lijkt het al moeilijk voor te stellen dat dit soort situaties zich geregeld voordoen. De grijpkans zal zeer gering zijn evenals de invloed op de totale populatie. Voor de gaaien, eksters en kauwen vormen de jongen een voortreffelijke en talrijke eiwitbron die precies op tijd beschikbaar komt: in de tijd dat die soorten jongen

hebben. Een feit dat wordt vergeten is, dat de predatie van jonge mussen alleen in de broedtijd plaatsvindt. Daarbuiten krijgen de "rovers" geen enkele kans om mussen te grijpen, daar zijn deze veel te snel voor. Het voedselpakket van de gaaien, eksters en kauwen is veel veelzijdiger dan men op grond van het grijpen van jonge mussen denkt.

Een ander gegeven is, dat de predatiedruk op merels veel hoger is. Ook deze soort heeft in dezelfde periode jongen. Toch zijn er nergens tekenen die erop wijzen dat de merelstand achteruitgaat. Integendeel, de merelstand is zelfs zeer goed. Kortom, de daling van de huismusstand is niet te wijten aan de invloed van gaaien, eksters en kauwen.

Vestiging

Als bakermat van de huismus wordt het open steppen- en savannegebied van Afrika verondersteld, waar de helft van alle mussensoorten voorkomt en waar het voorkeursvoedsel dat uit granen en zaden bestaat ruimschoots voorhanden is. Favoriete gebieden in het leefgebied bestaan uit een mozaïek van gebouwen met geschikte plaatsen voor nesten. In de omgeving daarvan liggen groene open gebieden, die geschikte voedselbronnen met dierlijk voedsel bevatten, dat noodzakelijk is voor het grootbrengen van de jongen. Indien dit soort situaties aanwezig zijn, komen in vestedelijke gebieden hoge dichtheden voor, zoals bijvoorbeeld in Londen in de delen waar veel parken liggen. Hey & Moeliker (1990) stelden in ons land vast, dat stedelijke en landelijke populaties zichzelf in stand konden houden, maar voor uitbreiding afhankelijk waren van de naburige kolonies in

de voorsteden (suburbane gebieden).

Een van de meest in het oog springende trekken van de huismus is zijn bijzondere relatie tot de mens. Die relatie is heel oud en stamt waarschijnlijk al uit de prehistorie, toen er werd overgeschakeld van jacht naar veeteelt en akkerbouw.

Het is niet bekend wanneer de eerste huismussen zich in Nederland vestigden, maar dit zou gebeurd kunnen zijn rond 4000 voor Christus. De oudste menselijke nederzetting in ons land dateert uit die periode en bevond zich in Zuid-Limburg. Op de vruchtbare lössakkers werd toen gerst en een primitief soort tarwe verbouwd. Mogelijk waren in die nederzettingen toen al kleine kolonies huismussen aanwezig (Van der Plas-Haarsma 1980).

Nestbouw

Aanvankelijk zal het bolvormige nest in bomen en struiken gebouwd zijn, maar met de toenemende mogelijkheden in de menselijke bouwsels zal een geleidelijke overgang naar die plaatsen hebben plaatsgevonden. In dit verband is de uitspraak van Alexander van Myndos in de eerste eeuw na Christus in zijn "Onderzoek aan vogels" tekenend. Hij meldt dat er twee soorten mussen bestaan. De één tam en bij de huizen nestelend, de ander wild en in de bomen broedend. Op zich kan deze uitspraak ook verwarring scheppen, want de ringmus is ook een boombroeder. Zo'n bolvormig nest is kenmerkend voor soorten die in de tropen leven. De huismus is dan ook ingedeeld bij de weervogels op grond van overeenkomsten tussen nestbouw en sociaal gedrag. Het nest bestaat uit halmen, stengels, wol, haren en veren. Moderne huismussen voegen

daar nog afvalstoffen, papier, plastic en dergelijke aan toe. Nadat de mens zich steeds meer ging vestigen op vaste woonplaatsen en nederzettingen van hout en steen onstonden, kregen holten, gaten, spleten en droge plekken onder de dakbedekking steeds meer de voorkeur. Eerst onder de stro-daken, later onder de pannen. Klimplanten zoals klimop en begroeiende muren boden eveneens goede broedplaatsen.

Nesten in het vrije veld worden tegenwoordig nauwelijks meer aangetroffen. Een enkele keer wordt bij gebrek aan beter een nestkast bezet. Nesten op ogenschijnlijk vreemde plekken achter reclameborden en verkeerslichten zijn gevonden. In de moderne bouw en bij renovaties wordt alles geïsoleerd en de pannendaken bieden nauwelijks broedruimten.

Broedtijd

Het broedseizoen zet vanaf begin april in en vanaf die tijd kunnen er drie broedsels worden geproduceerd. De periode van ei tot uitvliegen vergt ongeveer een maand. De eksters starten begin april, kauwen half april en de Vlaamse gaaien eind april (Harrison 1975). De periode waarin de jonge huismussen beginnen uit te vliegen en die waarin de jongen van de andere soorten bulkvoedsel nodig hebben, loopt dus ongeveer synchron. In de jongenperiode bestrijken de huismussen een voedselgebied tot op 600 meter van het nest; in het voorjaar kan die afstand oplopen tot drie kilometer (Hey 1985).

Voedsel

Huismussen zijn echte alleseters. Eigenlijk vormen granen het stapelvoedsel, maar wie de huismussen binnen de bebouwing volgt, kan waarnemen dat

ook allerlei etensresten met graagte geconsumeerd worden. Zelfs hondenuitwerpselen worden genuttigd. Kennelijk bevatten deze ook resten die aantrekkelijk zijn. De hondedrol als compensatie voor de paardevijg met zijn haverresten! Granen zijn door de veranderde teelten en grondgebruik rond steden en dorpen niet zo gemakkelijk meer te bemachtigen. Een dergelijk iets geldt ook voor onkruidzaden, die in de nazomer belangrijke voedselbestanddelen vormen. Vervoer en opslag gebeurt ook heel anders dan vroeger. De opslagplaatsen worden hermetisch afgesloten en afvalresten komen nauwelijks nog voor.

Waar zijn de zwermen huismussen met hun jongen, die na het uitvliegen naar de aanliggende voedselgebieden vlogen? Braakliggende akkers, akkers met graanresten en toekomstige bouwterreinen met hun kruidenrijkdom zijn schaars geworden. In het Gooi, maar ook elders is geconstateerd, dat huismussen in het vroege voorjaar in parken en tuinen knoppen en jong groen van crocussen en sleutelbloemen verorberen (Jonkers et al. 1987). Pepmiddelen voor het broedseizoen na de winterkost? Insekten en ander dierlijk voedsel worden ook gegeten. Daarmee brengen zij hun jongen groot. Insektenvangende huismussen hebben dus jongen. Het is gemakkelijk om te zien hoe de vogels fladderend en klauterend bij muren, spleten of onder goten en daklijsten proberen dit soort prooi te bemachtigen.

Dichtheid

De huismus komt vrijwel overal in Nederland voor. De soort ontbreekt in gebieden zonder menselijke bewoning, zoals de Bosplaat op Terschelling, de Vliehors op Vlieland en andere,

onbewoonde eilandjes in de Waddenzee als Engelsmanplaat. Op het vasteland kunnen dat de uitgestrekte bossen van de Veluwe zijn. Ook de uitgestrekte akkergebieden in de Flevopolders en de duinen kunnen huismusloos zijn. Hoe minder bewoning hoe lager de dichtheid. De relatie met voedselgebieden blijkt duidelijk uit de dichtheid van het aantal broedparen. De gemiddelde dichtheid in zes dorpen op de Veluwe bedroeg 400 paren per 100 ha; in de steden van West-Nederland was dat 100 paren per 100 ha (Teixeira 1979). Het aantal broedparen in ons land werd in 1976 geschat op 2.000.000.

Nuts of pruts?

Het was vroeger gebruikelijk om dieren in te delen naar het gemak wat men er van had en er waren dan ook schadelijke en nuttige dieren. De eerste categorie moest bestreden worden. In de volksmond had men er de naam nuts- of prutsdieren voor. De schadelijkheid van de mussen bestond uit de vraat en plunderingen door grote zwermen in de graanvelden. Over die schade moet men niet te licht denken. In landbouwgebieden kon een huismus volgens de berekeningen 2.5-4.6 kg per jaar verorberen (Van der Plas-Haarsma 1980) en er ontstond ook schade door geknakte halmen.

In Polen is men niet zo gelukkig met grote aantallen huismussen, want die brengen daar veeziekten over (mededeling J. Pinowski). Er waren vroeger in Nederland zelfs speciale mussengilden om de overlast te bestrijden. Een ervan schijnt in Limburg nog te bestaan, al zal dit gilde net als de vroegere wel een soort gezelligheidsvereniging zijn. De premies die werden opgestreken gingen in

een speciale pot (mussenpot) die werd aangewend om een feest te organiseren. In sommige delen van Nederland heeft men in de jagerswereld een zogenaamde gaaienpot. Bestrijding vierde vroeger dus hoogtij. In de winter van 1961 en 1967 werden in de Noordoostpolder en in de Wieringermeer in 1967 grote verdelgingsacties met gif uitgevoerd! Nog recenter is de eliminatie van 15.000 huismussen tussen juli 1983 en april 1984 in Zuid-Limburg. Deze zinloze actie werd uitgevoerd door twee medewerkers van de provinciale Mussenwerkgroep (Argus 10 (85/2): 20). Nog steeds valt de huismus in de Vogelwet 1936 onder de onvoorwaardelijk onbeschermd vogels, wat wil zeggen dat hij het hele jaar door vervolgd mag worden. De argumenten om deze soort te bestrijden zijn nu niet meer valide. Mede op grond van de geconstateerde achteruitgang zou de soort net als de meeste andere vogelsoorten gewoon onder de beschermde vogels moeten vallen.

Literatuur

Churcher, P.H & J.H. Lawton 1987. Predation by domestic cats in an English village. *J. Zool. London* 212: 439-455.

Gabriëls, J., J. Stevens & P. van Sanden 1994. Broedvogelatlas van Limburg. Likona

Harrison, C. 1975. *Jungvögel, Eier und Nester*. Parey, Hamburg/Berlin. 435 p.

H.B. Nutteloze mussenmoord. *Argus* 10(2): 20.

Hey, C.J. 1985. Comparative ecology of the House Sparrow *Passer domesticus* in rural, suburban and urban situations. *Vrije Universiteit, Amsterdam*. 175 p.

Hey, C.J. & C.W. Moeliker 1990. Population dynamics of Dutch House Sparrows in urban, suburban and rural habitats. In Pinowski, J. & J.D. Summers-Smith (eds.): *Granivorous Birds in the Agricultural Landscape*. P W N, Warsaw.

Hustings, F. 1994. Vijfjarige broedvogelinventarisaties in een deel van Nijmegen. *De Mourik* 20 (2): 45-52.

Jonkers, D.A. & H. Moller-Pillot 1985. Mus en spreeuw minder talrijk? *Natuur & Milieu* 85 (9):8-9

Jonkers, D.A., R.A. Kole & J. Taapken 1987. *Vogels tussen Vecht en Eem*. Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken Hilversum. 399 p.

Summers-Smith, J.D. 1988. *The Sparrows*. T. & D. D. Poyser, Calton. 342 p.

Summers-Smith, J.D. 1994. Studies of West Palearctic Birds. 193. The House Sparrow. *British Birds* 87: 593-602.

Teixeira, R.M. (red.) 1979. *Atlas van de Nederlandse broedvogels*. Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland, 's-Graveland. 431 p.

Van der Plas-Haarsma, M. 1980. *De Huismus*. Spectrum, Utrecht-Antwerpen. 156 p.

Wingfield Gibbons, D., J.M.Reid & R.A. Chapman 1993. *The New Atlas of Breeding Birds in Britain and Ireland 1988-1991*. British Trust for Ornithology, Scottish Ornithologists' Club & Irish Wildbird Conservancy. T. & A.D Poyser, London. 520 p.

Winkelman, J. 1984. Wie bang is voor mussen zaait geen gierst. *Argus* 84 (2): 11-13.

Observatiepunt bij Hilversums Wasmeer

Aan de oostkant van het Hilversums Wasmeer wil het Goois Natuurreservaat dit voorjaar een speciaal vogelobservatiepunt aanleggen. De kosten hiervoor worden gezamenlijk gedragen door het Goois Natuurreservaat en de provincie Noord-Holland. Het GNR werkt het plan voor de observatieplek op dit ogenblik nader uit. Er is voor gekozen geen hut aan te leggen, maar een scherm met daarbij enkele informatie-panelen. Bekeken wordt hoe een dergelijk punt het best in het landschap kan worden opgenomen.

Er zijn aanwijzingen dat er in de afgelopen maanden sprake is geweest van een invasie van barmsijzen in Gooi en omstreken. Om er achter te komen of die aanwijzingen juist zijn, zijn al uw waarnemingsgegevens nodig.

Pieter Schut

Was er een invasie van barmsijzen in het Gooi?

Het voorkomen van de barmsijzen is in onze streek wisselvallig. Het ene jaar worden er in herfst en winter slechts enkele exemplaren gezien, het andere jaar zijn er juist veel. De barmsijzen arriveren vanaf oktober en vertrekken in april weer noordwaarts. Om te onderzoeken of er de afgelopen herfst en winter werkelijk sprake was van een invasie, wil Pieter Schut (tel. 035-6936811) hier enig onderzoek naar doen. Hij zal dit dan verwerken in een artikel voor De Korhaan.

Daartoe zijn uiteraard alle gegevens van belang. Vooral van de afgelopen maanden, maar ook oudere waarnemingen zijn interessant. Het aanmelden van gegevens kan het beste via de bekende waarnemingskaartjes. Ook zou het bij het speuren naar barmsijzen aardig zijn te letten op ondersoorten. Van de barmsijzen zijn er twee ondersoorten die in Gooi en omstreken kunnen voorkomen, de grote barmsijzen en de kleine barmsijzen. Daarnaast kan sporadisch de witstuitbarmsijzen worden gezien. Door gebrek aan studie is over de verschillende soorten weinig bekend.

Dat komt voornamelijk omdat het alleen voor echte specialisten mogelijk is onderscheid te maken tussen grote- en kleine barmsijzen. De **grote barmsijzen** (*Carduelis flammae flammae*) is

de meest noordelijke vorm. De meeste waarnemingen uit onze omgeving hebben waarschijnlijk betrekking op deze soort.

De **kleine barmsijzen** (*Carduelis flammae cabaret*) is iets donkerder en produceert een andere roep. Deze ondersoort broedt op diverse plaatsen in West- en Midden-Europa. In Nederland voornamelijk in de duinstreek, in Drente en op de Veluwe. Wie het onderscheid niet met zekerheid kan vaststellen, meldt gewoon barmsijzen (*Carduelis flammae*), Euringcode 16630. De **witstuitbarmsijzen** (*Carduelis hornemannii*) is goed te onder-

scheiden van de "gewone" barmsijzen. Hij is duidelijk lichter dan z'n familielid en heeft een zuiver witte ongestreepte stuit. Toch zal het nog niet meevallen hem in de kijker te krijgen. Sedert 1972 zijn in Gooi en omstreken minder dan twintig waarnemingen bekend.

Barmsijzen zijn vaak te vinden op plekken waar ook putters en sijen graag verblijven. In loofbossen, berken, wilgestruiken en vooral op elzen, liefst in een vochtige omgeving, maar ook soms gewoon in de tuin. Let er, zo lang het nog geen lente is, eens extra op.

Nieuwe cursus Vogelherkenning

De voorjaarscursus vogelherkenning start op 12 maart in de Zuiderkerk te Bussum. De cursus begint om 20.00 uur en duurt circa twee uur.

In zes lesavonden wordt u enthousiast gemaakt voor de vogels in ons land. De zang-, weide- en roofvogels en de uilen komen aan bod met beeld en geluid en door verschillende sprekers wordt erover verteld.

Met elkaar gaan we het geleerde in vier excursies buiten in de praktijk toetsen. Behorend bij het voorjaar worden ook de zang en balts, de nesten en de nestkasten behandeld.

Geïnteresseerden kunnen zich opgeven bij: Mevrouw A.C.L. van Klaveren-van Oord, Berkenhof 3, 1241 VP Kortenhoef, tel. 035-6561426.

De kosten bedragen f 25,- voor leden van de vogelwerkgroep en f. 35,- voor niet-leden.

De nationale aalscholver-discussie is opnieuw op gang gekomen. Was het enige jaren geleden de strijd om de viskwekerij in Lelystad, nu zijn het de IJsselmeervissers die concurrentie van deze vogels zien opduiken. Grote vraag is: aan welke kant staat minister Van Aartsen van natuurbeheer?

Rob Kloosterman

Vissers en aalscholvers hebben elkaar juist nodig

Belangenorganisaties van de rivalen beschuldigen elkaar van het leegvissen van het IJsselmeer. Deze weidse waterplas die zowel mens als dier voorziet van voedsel, leefruimte en drinkwater.

Wat is er nu precies gebeurd? De stuurgroep IJsselmeervisserij heeft naar aanleiding van de overbevissing een rapport opgesteld waarvan de voornaamste conclusie is dat de visserij stevig moet minderen. In deze stuurgroep is bijna iedereen vertegenwoordigd die met visserij te maken heeft, behalve Vogelbescherming Nederland, representant van de vissende vogels. Wat voor de hand lag gebeurde: de vissers eisen dat hun vogelcollega's net als zichzelf tot visserij-reductie worden gedwongen. Zonder te onderzoeken of hun eis wel terecht en zinvol is. Laat staan dat echt over de praktische invulling en de gevolgen is nagedacht.

In elk geval betekent invulling van de visserij-eisen dat, zo lang aan de oevers van het IJsselmeer grote natuurgebieden worden gerealiseerd waarin de aalscholvers (maar ook vele andere diersoorten) een kans krijgen zich voort te planten, deze voortdurend moeten worden gedood. Het ligt in de aard en het gestel van deze vogels om op vissen te jagen om te kunnen leven. Bij

Van Aartsen denkt aan leeghalen van aalscholver-nesten

Minister Van Aartsen van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij overweegt de eieren van aalscholvers in het broedseizoen te laten weghalen, als blijkt dat de vogels echt een bedreiging zijn voor de visstand in het IJsselmeer. Dit blijkt uit een brief die de minister eind december naar de Tweede Kamer heeft gestuurd.

Het weghalen van broedsel is krachtens de Vogelwet nu nog verboden. De minister zal daarom met de Commissarissen van de Koningin moeten overleggen over de vraag, of hiervoor een vergunning kan worden afgegeven. Dan moet wel vaststaan dat de aalscholvers de achteruitgang van de visstand daadwerkelijk veroorzaken. De minister wil ook met Denemarken, waar de aalscholver zich ook ophoudt, een beheersplan voor de soort opstellen.

[Bron: De Volkskrant]

gunstige broedomstandigheden zullen zij in groten getale op de

vissen in het meer blijven afkomen.

Nu wil het feit dat bij een verminderd visaanbod de aalscholverpopulaties vanzelf drastisch worden beperkt. Er worden dan minder eieren gelegd en de jongen kunnen niet genoeg worden gevoed. Gedurende de laatste jaren vond dit reeds plaats in de grote broedkolonies rond het IJsselmeer. Hun visvangst-reductie heeft dus reeds op natuurlijke wijze plaatsgevonden. Het beeld van grote zwermen vogels dat de vissers hebben, is sterk vertekend. De enorme toeloop die zij voor ogen hebben geven de werkelijkheid niet weer.

Zoals de vissers hebben ook de aalscholvers een vergunning om te vissen, n.l. in de vorm van wettelijke bescherming om te kunnen leven in ons land. Op die vergunning kan echter ontheffing worden verleend door de Commissaris van de Koningin in de betreffende provincie. Die geeft deze meestal af wanneer het ministerie hierom verzoekt. In naam der koningin worden dan wettelijk beschermde vogels in groten getale doodgeschoten of op een andere manier geëlimineerd.

Internationale afspraken over bescherming van deze vogelsoort zullen dan moeten worden

geschonden. Om de toestroom van elders van deze vogels tegen te gaan zal men de bevordering van het ontstaan van natuurlijke gebieden met gunstige leefomstandigheden aan de oevers van het IJsselmeer moeten stoppen. Ook vele andere diersoorten zullen daardoor geen kansen meer hebben en weer uitsterven in ons land. Tevens zal het sterk groeiend aantal mensen dat van hun aanwezigheid geniet hiervan de dupe worden. Dit alles om de belangen zeker te stellen van een zeer kleine beroepsgroep, hoe belangrijk ook. Een koude, wel zeer ijzige sanering dus. Dierenbeschermers zullen het er niet bij laten zitten en hebben reeds juridische stappen aangekondigd.

Ironisch genoeg lijkt het elimineren van aalscholvers paradoxaal. Net zoals bij een goede visstand hebben de vissers een groot belang bij een op natuurlijke wijze ontwikkelde aalscholvertiserstand. Het IJsselmeer wordt al sinds jaren door de mens bedreigd. Door vervuiling met giftig slib, met overmatige voedingsstoffen die de groei van algen bevorderen, maar bovenal door inpoldering en bebouwing. Vooral dit laatste lijkt niet te stuiten. Na de Noord-Oostpolder en Flevoland zijn recente voorbeelden:

- de geplande inpoldering van het IJmeer ten behoeve van Amsterdam Oost;
- een spoorwegverbinding tussen Amsterdam en Almere, over het IJmeer;
- het voorstel tot dempen van grote delen van het meer voor de kust van Hoorn en Enkhuizen;
- en niet te vergeten de nog altijd sluimerende plannen voor de Markerwaard.

Gebieden bezetten om economische honger te stillen is een welhaast niet te stuiten menselijke eigenschap. In het verleden is

reeds bewezen dat hierbij niemand oog zal hebben voor de belangen van een handjevol vissers. Temeer daar er voor hen alternatieven te vinden zijn in de vorm van viskwekerijen. Wanneer het alleen om hen gaat zal het IJsselmeer er op langere termijn eenvoudigweg niet meer zijn.

Een belangrijk argument dat de laatste jaren, zij het uiterst langzaam, met enig succes tegen deze honger naar land gehanteerd wordt, is het welzijn om niet economische redenen van flora en fauna en de overige natuur zelf. Willen wij het IJsselmeer behouden dan zal mede dit argument van doorslaggevende betekenis worden. In die zin zijn

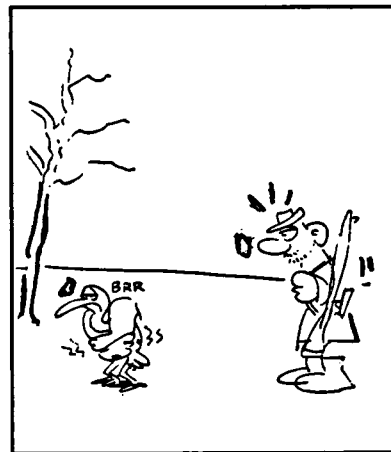
de vissende aalscholvers de natuurlijke bondgenoten van de vissers. Deze kunnen hiervan profiteren en dus blijven. Maar dan in die mate dat de natuurlijke orde van het meer in evenwicht is. De aalscholvers hebben hun tol de afgelopen jaren reeds vrijwillig betaald. Nu de vissers nog!

Laatste Nieuws!

Half februari heeft het Europees Parlement besloten de lidstaten ruimte gegeven om de jacht op aalscholvers toe te staan. Het parlement wil de aalscholvertiser van de de lijst van bedreigde vogelsoorten halen en regeringen toestaan tijdelijke jachtvergunningen af te geven (Bron: ANP).

Getikten in het groen (2)

door Ronald Sinoos

Enige tijd terug ontvingen wij van het bestuur van de 'Stichting Vogel- en Natuurwacht Zuid-Flevoland' een uitnodiging voor het bijwonen van de jubileumviering van deze organisatie, die in 1995 zijn tienjarig bestaan herdacht.

Rob Kole

Vogelwerkgroep haalt oude banden met 'Flevoland' aan

Op vrijdagavond 22 december werd een speciale herdenkingsbijeenkomst gehouden in het fraaie clubgebouw Het Ekster-nest te Almere-Haven. Voor deze gelegenheid waren ook enkele andere organisaties uitgenodigd. Het bestuur van de vogelwerkgroep was speciaal uitgenodigd omdat de vogelwacht indertijd met steun van de vogelwerkgroep was opgezet. De vogelaars in Flevoland hebben de eerste vijf jaar zelfs gewerkt als een subgroep van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken. Initiatiefnemer Ger Blok maakte in die tijd dan ook deel uit van het bestuur van onze vereniging.

Tien jaar geleden besloten de Flevolandse echter als een zelfstandige stichting verder te gaan. Een besluit dat zeker niet lichtzinnig genomen was, want de groep was inmiddels duidelijk voldoende 'volwassen' geworden en er is in de afgelopen tien jaar dan ook heel wat werk verzet. Rob Kole en Dick Jonkers vertegenwoordigden de vogelwerkgroep tijdens de jubileumavond. Zij boden de jubilaris een pakket informatie met waarnemingsgegevens over vogels in Flevoland, verzameld door 'Gooiers'. Ook werd een exemplaar van 'Vogels tussen Vecht en Eem' aangeboden.

De avond verliep zeer gemakkelijk en informeel. Na een welkomstwoord en een terugblik op de afgelopen tien jaar door voorzitter A. van den Berg, toonde Ton Eggenhuizen een reeks fraaie dia's van vogels die in de polder gevangen worden voor het ringonderzoek. Verder was er natuurlijk volop gelegenheid kennis te maken

met de aanwezige leden. Alles bij elkaar was deze expeditie (wij raakten met ons voertuig aanvankelijk zelfs een poosje verdwaald op modderige, onverlichte zandwegen) zeer de moeite waard en er werd dan ook afgesproken dat wij over en weer er voor zullen waken dat de contacten tussen onze organisaties in stand zullen blijven.

HAANTJES

Rubriek voor niet-commerciële mededelingen van/aan Korhaanlezers

Natuurmonumenten

De Vereniging Natuurmonumenten in 's-Graveland heeft een nieuwe hoofddirecteur. Het is mr. Frans Evers (51), thans bij velen al bekend als voorzitter van Vogelbescherming Nederland.

Evers treedt op 1 april 1996 in dienst bij Natuurmonumenten, waar in totaal 550 mensen werken.

Kalender

De kalender van Het Vogeljaar bevat 25 zeer fraaie foto's van vogelfotografen. U weet misschien dat als het jaar voorbij is de data afgescheurd kunnen worden en dat u dan

een klein boekwerkje over houdt met beschrijvingen van al die vogels. De kalender is nog te koop bij de eerstvolgende lezing en u kunt hem ook afhalen bij: Paul Keuning, Stam 26, Huizen, tel. 035-5268281 en Loes Hartog, B. Ingellaan 12 Ankeveen, 035-6561905..

De kopijstroom over onze vogel van het jaar 1995 lijkt onuitputtelijk. In dit verhaal wordt duidelijk waarom de putter zo geliefd is als kooivogel.

Dick A. Jonkers

De putter als kooivogel

De putter is al zeer lang een geliefde kooivogel. Ongeveer 2000 jaar geleden moet dit vogeltje al in de huizen van de Romeinse patriciërs te zien zijn geweest (Bierens de Haan 1933). In de recent herziene Vogelwet 1936 staat hij nog steeds als kooivogel genoemd en in de op stapel staande nieuwe Flora- en Faunawet, die de Vogelwet gaat vervangen, zal dat ook zo blijven.

Het bovenstaande wil nog niet zeggen dat de putter daardoor vogelvrij is, want het vangen, vervoeren en te koop aanbieden is verboden. Desondanks worden deze handelingen illegaal nog wel verricht.

Vogelvangsters wisten vroeger heel goed waarmee of waarop men putters kon vangen: op distels. Vandaar de bekende bijnaam distelvink. In Groningen is putterdistel de volksnaam voor de speerdistel, omdat de putters vooral op deze plant gevangen konden worden. Liefhebbers van wildzang, degenen die kooivogels houden, vinden de putter een vogel die gemakkelijk tam te maken is. Door de zorg die zij eraan besteden zien zij kans de vogels tot nestelen te verleiden. Verder wordt er met de putters gekruist en daardoor ontstaan de bekende putterkanaries. In Engeland slagen vogelliefhebbers erin om van putters zogenaamde speciale kleurslagen te kweken: witte, zilvergrijze en zwarte (Rutgers z.j.). De welluidende zang is altijd zeer gewaardeerd en in de periode dat de

vogelhandel nog volop bloeide had men voor de topzangers en de minkukels verschillende namen. De mooiste zingende exemplaren werden aangeduid met bloemputter en rozenputter en de minder presterende vogels alleen met putter (Blok & Ter Stege 1995).

Als we Anslin (1836) moeten geloven kwam de putter hier helemaal niet als broedvogel voor en waren het putters op trek die werden gevangen. Hij schrijft: "De distelvink is door heel Europa zeer gemeen en komt als trekvogel hier te lande, waar hij met de vinken onder slagnetten gevangen wordt". Verder doet hij de volgende melding: "Het vleesch derzelve is goed van smaak".

Puttende putter

De naam putter is regelrecht ontleend aan het feit dat het vogeltje geleerd kon worden om iets te putten ofwel ophalen, zoals Marc van Houtenb reeds schreef in Korhaan 29(3): 75-76. Bierens de Haan (1933) heeft daar uitgebreid aandacht aan geschonken. De putterkooi, waarin de vogels werden ondergebracht, was niet zo maar een vogelkooi. Het was een middelgroot exemplaar met aan een kant op halve hoogte een ronde uitbouw met een bodem en een dakje van hout. In de bodem was een gat aangebracht, waardoor de vogel naar beneden kon kijken. In dit gat liep vanaf het dakje een draad of kettinkje

waaraan een vingerhoed of miniatuuremmertje was vastgemaakt, dat in een aan de buitenkant aangebracht drinkbakje hing. Boven het gat was nog een ijzerdraadje bevestigd om te voorkomen dat de vogel het vingerhoedje/emmertje door het gat trok. De putter kon alleen maar drinken door met behulp van snavel en poten het draadje omhoog te trekken.

Aan de andere zijde bevond zich op dezelfde hoogte een rond gat, waar de putter zijn kop doorheen kon steken. Binnen in de kooi was een plankje bevestigd waar hij op kon gaan zitten en aan de buitenkant hing onder het gat een ongeveer twintig centimeter lang en zes centimeter breed plankje onder een hoek van 45 naar beneden. Op dat plankje bevond zich een houten wagentje met vier wielen; voor deze wielen was een halve cent gebruikt, toentertijd de kleinste Hollandse munt. Ook aan dit wagentje, dat voer bevatte, was een draad gemaakt, die binnenin de kooi aan het plankje was vastgemaakt. Het trucje om het voer te pakken te krijgen werkte net zo als bij het drinken.

Een iets ander systeem was dat men een halve ring van hout met beide einden op een loodrecht staand plankje bevestigde. Deze ring diende als zitplaats. Daaroverheen kon een metalen ring glijden, waaraan het kettinkje van de putter was vastgemaakt. Over de zitstok hingen ook nog weer kettinkjes met een emmertje met voedsel en voer.

Daaronder was een andere grote houten ring gemonteerd, waarop de putter voor het naar boven halen van de emmertjes naar beneden kon springen. Dit systeem van putten zonder kooitje is afgebeeld op het schilderij van Carel Fabritius, dat zich in het Mauritshuis in 's-Gravenhage bevindt. Volgens Bierens de Haan (op.cit.) schijnt het kunststukje van de putter hoofdzakelijk een Hollandse liefhebberij te zijn geweest en in ons land wijdverbreid. Het hebben van een putterkool duidde op een zekere welstand. Bij antiquairs kon men vroeger kostbare Louis XVI- putterkooien tegenkomen met zilveren emmertjes of sleetjes.

In het boek "Tussen hemel en aarde" (Schildkamp 1978) geeft de auteur een wel heel bijzondere uitleg aan de relatie tussen mensen en putters. Uit het buiten de kooi omhoog halen van voedsel en drinken zou de mens lering hebben getrokken. Hij moet toch het geestelijk voedsel en het levenswater niet ver buiten zijn eigen kooi -het menselijk lichaam- verkrijgen uit de onstoffelijke wereld.

De putter werd zo een symbool voor de christenen en werd meedogenloos vervolgd. Jaarlijks ving men ze bij duizenden op de vinkenbanen en met lijmstokken, gedoemd om de rest van hun leven weg te kwijnen in

de donkere huiskamers van de godvrezende wereld. Aldus Schildkamp.

Literatuur

Anslijn, N. Systematische beschrijving der voor ons meest belangrijke vogelen. Du Mortier en Zoon, Leyden.

Blak, H. & H. ter Stege 1995. De Nederlandse vogelnamen en hun betekenis. Leidschendam. 308 p.

Bierens de Haan, J.A. 1993. Der Stieglitz als Schöpfer. Journal für Ornithologie 81 (1): 1-22.

Rutgers, A. z.j. Wildzang in huis. Vivona Reeks. Littera Scripta Manet, Joppe. 84 p.

Schildkamp, Th. 1978. Tussen hemel en aarde. Het Spectrum Utrecht/Antwerpen. 143 p.

Was het introductiestukje over de nieuwe vogel van het jaar geschreven in 1995, nu we in het nieuwe jaar zitten lijkt de tijd waarop de koekoek weer in ons land zal arriveren opeens veel dichterbij, ook al zitten ze nog wel enige tijd in het warme Afrika.

Mia Kraal

Over de herkomst van de vogel van het jaar 1996: de koekoek

Er is heel veel over deze bijzondere vogel te vertellen. Wist u bij voorbeeld dat 2300 jaar geleden, in de tijd van Aristoteles, het al bekend was dat de vrouwtjeskoekoek eieren in de nesten van andere vogels legt en daarmee zichzelf ontslaat van alle verantwoordelijkheden, zoals het bebroeden van de eieren en het verzorgen van de jongen?

Met dit bijzondere gedrag heeft de koekoek door de jaren heen de aandacht op zich gevestigd; niet alleen vogelaars en biologen kennen het afwijkende broedgedrag van de koekoek, maar het mag als algemeen bekend worden beschouwd; wie heeft er

nog nooit gehoord van de uitdrukking: een koekoeksjong? Toch is onze koekoek niet de enige vogel die dit gedrag vertoont: dit broedparasitisme komt bij ongeveer 80 vogelsoorten voor en deze soorten kun je

weer onderbrengen in vijf families en één daarvan is de koekoekenfamilie. Deze familie telt bijna 150 soorten en naast de Europese koekoek zijn er nog 49 andere soorten, die hun eieren in de nesten van andere vogels leggen. Bijna over de hele wereld en dan vooral in de tropen zijn de leden van de koekoekfamilie te vinden, behalve in de poolstreken, daar komen ze niet voor.

Nog een paar maanden en dan hopen we de kenmerkende roep van de koekoek weer op vele plaatsen in ons gebied te kunnen beluisteren en ik hoop hier veel meldingen van te krijgen.

Minister staat jacht toe op nijlgans en rosse stekelstaart

Minister van Aartsen van natuurbeheer heeft de nijlgans (*Alopochen aegyptiacus*) en de rosse stekelstaart (*Oxyura jamaicensis*) aangewezen als exotische en schadelijke vogels. Dit betekent dat jagers vergunning kunnen krijgen om deze vogels te bejagen.

De nijlgans en de rosse stekelstaart behoren beide tot niet van nature in Europa levende soorten. De nijlgans heeft zich in de loop van enkele decennia over vrijwel geheel Nederland verspreid. Volgens de minister kan hij schade aanbrengen aan gewassen en kan hij ook een bedreiging vormen voor de inheemse fauna. De mening van de minister, ondersteund door de Raad voor Natuurbeheer, wordt in ornithologische kring bepaald niet door iedereen gedeeld. De nijlgans heeft een slechte naam, omdat hij andere vogels het leven onmogelijk zou maken, maar bij recente onderzoeken zijn hierover in Nederland nooit harde feiten boven water gekomen. Het bestuur van de Samenwerkende Vogelgroepen Noord-Holland, waartoe ook onze vogelwerkgroep behoort, besloot dan ook nog onlangs om die reden het vervolgen van de nijlgans af te wijzen.

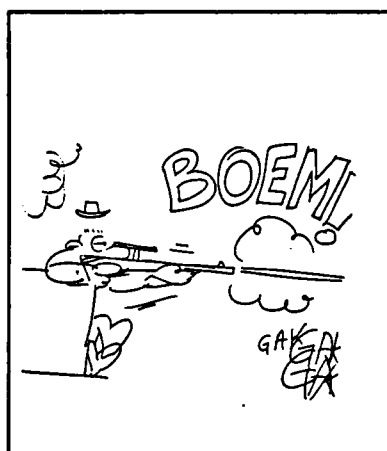
De rosse stekelstaart komt van nature in Amerika voor. Thans wordt hij ook in het wild aangetroffen in enkele Europese landen, waaronder het Verenigd Koninkrijk, Spanje en Nederland. De rosse stekelstaart blijkt makkelijk te hybridiseren met de bedreigde Europese witkoepeend (*Oxyura leucocephala*), zo laat de minister via de Staatscourant van 30 november 1995 weten.

"Ter instandhouding van de witkoepeend is het gewenst verspreiding van de rosse stekelstaart te voorkomen. Bestrijding kan daarom noodzakelijk zijn". Ook tegen deze opvatting van de minister valt het een en ander in te brengen. De witkoepeend is namelijk een dwaalgast, een soort die dus zelden of nooit in Nederland wordt waargenomen. Zo is de witkoepeend in onze regio alleen in 1942 en 1955 gezien. De witkoepeend komt voor in Zuid-Spanje en Noord-Afrika en is ook daar geen algemene

soort. Zien is dus al een zeldzaamheid, van broeden is in ons land in het geheel geen sprake. Het is daarom in Nederland uitgesloten dat er in de vrije natuur een kruising van stekelstaart en witkoepeend ontstaat. De motivatie om vervolging van de rosse stekelstaart om deze reden toe te staan, komt dus niet erg steekhoudend over. Deze soort is jaren geleden uit gevangenschap ontsnapt en broedt nu op enkele plaatsen in ons land, voor zover bekend niet in ons werkgebied. PIETER SCHUT

Getikten in het groen (3)

door Ronald Sinoo

PROGRAMMA

Vrijdag 1 maart: Avond-uilenexcursie rondom Kasteel Groeneveld o.l.v. Ronald Sinoo, Frank v.d. Weijer, Adri Vermeule en Dick Jonkers. Vertrek om 21.00 uur vanaf het hek voor Kasteel Groeneveld.

Zondag 10 maart: Ochtend-wandeleexcursie Bergse Pad en Dammerkade o.l.v. Ronald Sinoo, Jan Ram en Bertus v.d. Brink.
Vertrek om 7.00 uur vanaf de parkeerplaats van de R.K.Kerk te Ankeveen.

Dinsdag 12 maart: Vierde cursusavond basiscursus inventariseren.

Donderdag 21 maart: Jaarvergadering. Agenda elders in deze Korhaan.

Na de pauze: S.L. Visser en A. Visser-Stoelman over IJsland.

Simon en Anneke Visser zullen in een klankbeeld (geluid-dia serie) verslag doen van een vogelreis naar IJsland. Verschillende delen van de west- en zuidkust, het binnenland met de beroemde Myvatnmeren en enkele eilandjes voor de kust (Grimsey en Flatey) werden bezocht.

De avond vindt plaats in de Bethlehemkerk, Loosdrechtseweg 263 (hoek Diependaalselaan) te Hilversum. Aanvang 20.00 uur.

Zaterdag 23 maart: Ochtend-wandeleexcursie Bikbergen/Crailo onder leiding van Rob van Maanen en Guus Proost.

Vertrek om 6.30 uur vanaf de parkeerplaats bij restaurant De Goede Gooier (tegenover de Trappenberg).

Donderdag 28 maart: Regionale ledenavond van Vogelbescherming Nederland in Gooiland te Hilversum.

Zie ook Korhaan 29-5:120.

Zondag 31 maart: Vroege ochtend-wandeleexcursie Holterberg (Korhoenders) o.l.v. Fred van Klaveren, Yolande Bosman, Jelle Harder en Anco Driessen.

Om 5.00 uur (Denk aan de zomertijd!) vertrek vanaf het Oosterspoorplein te Hilversum. Brood en drinken meenemen.

In de loop van de middag komen we weer terug.

Dinsdag 9 april: Werk-contactavond in de Oranjerie van Kasteel Groeneveld. Aanvang 20.00 uur.

19-20 en 21 april: Voorjaarsweekend in de kampeerboerderij 't Westend op Vlieland.

De kosten ad f 120,- moeten uiterlijk 1 maart zijn overgeschreven op postrekening nr. 2529179 t.n.v. de penningmeester van de VWG Het Gooi e.o. (wilt u er svp rekening mee houden dat de overschrijving zeker een week kan duren). Eveneens voor 1 maart moet u zich schriftelijk hebben opgegeven bij Joke van Velsen, Dotterbloemlaan 39, 3742 ED Baarn.

Donderdag 25 april: De heer H.Huneker houdt een dia-lezing over "Boomvalken in beeld".

Huub Huneker is een enthousiast vogelaar en inventariseert en fotografeert sinds 1986 boomvalken in het Noordhollands Duinreservaat, een groot aaneengesloten duingebied tussen Wijk aan Zee en Schoorl. De lezing vindt plaats in de Bethlehemkerk, Loosdrechtseweg 263 (hoek Diependaalselaan) in Hilversum. Aanvang 20.00 uur.

Zondag 28 april: Vroege Vogelwandeling met de boswachter rondom Kasteel Groeneveld in Baarn.

Dit is een openbare excursie, dus ook voor niet-leden van de VWG.

De aanvangstijd is 5 uur 's ochtends. Verzamelen voor het hek van het kasteel.

Woensdag 1 mei: Het bezoek aan het vogelasiel in Naarden vervalt.

Hiervoor in de plaats houden we een avond-wandelexcursie bij het Naardermeer onder leiding van Bertus v.d. Brink. Duur van de wandeling ongeveer 2 uur. Het verdient aanbeveling uw bewijs van lidmaatschap van Natuurmonumenten mee te nemen.

We verzamelen om 19.00 uur aan het eind van de Verlengde Fortlaan in Naarden, bij de Karnemelksloot. Laarzen aanbevolen.

Zaterdag 11 mei: Ochtend-wandelexcursie naar de Vijfheerenlanden (Schoonrewoerd) onder leiding van Eduard Poffliet.

Vertrek om 5.00 uur vanaf het Oosterspoorplein in Hilversum, resp. om 5.30 uur vanaf de grote sporthal De Helsdinge te Vianen.

De excursie gaat o.a. naar de Zouwe Boezem. Ook bezoeken we het "clubhuis"/voorlichtingscentrum (de Schaapskool) van Natuur en Vogelwacht de Vijfheerenlanden.

Goede wandelschoenen zijn vereist, eventueel laarzen aanbevolen. Ook brood en drinken meenemen. Kosten f 2,50 per persoon.

Dinsdag 14 mei: Werk/contactavond in kasteel Groeneveld. Aanvang 20.00 uur.

Donderdag 30 mei: Avond-vaarexcursie op de Ankeveense plassen onder leiding van een medewerker van Natuurmonumenten en Peter Vos. Vertrek om 19.00 uur.

Er kunnen max. 25 personen mee, alleen leden van de Vogelwerkgroep komen hiervoor in aanmerking. Schriftelijk opgeven bij Joke van Velsen voor 6 mei a.s., met opgave van naam en telefoonnummer. Kosten f 7,50 p.p., ter plaatse te betalen.

Zaterdag 1 juni: Dagexcursie Gelderse Poort onder leiding van Johan Bekhuis. Vertrek om 4.00 uur vanaf het Oosterspoorplein in Hilversum. Meenemen: paspoort, goede schoenen en/of laarzen, eten en drinken en evt. een telescoop. We zijn in de loop van de middag weer terug.

Donderdag 6 juni: Avond-wandelexcursie De Stulp, Lage Vuursche, onder leiding van Jelle Harder en Jan Ram.

Vertrek om 19.00 uur vanaf de parkeerplaats bij de Midgetgolfbaan in Lage Vuursche.

Zondag 16 juni: Ochtend-wandelexcursie Wolfskamer/Eukenberg onder leiding van Ronald Sinoo en Anco Driessen.

Vertrek om 6.00 uur vanaf het einde van de IJsselmeerstraat in Huizen bij de R.W.Z. (dichtbij de ski-helling).

Vrijdag 28 juni: Avond-wandelexcursie Knardijk/Oostvaardersplassen onder leiding van Ronald Sinoo e.a.

Vertrek om 18.30 uur vanaf het station Naarden/Bussum, resp. om 19.00 uur vanaf het Muiderzand (voor het restaurant).

DEELNEMERS AAN DE EXCURSIES WORDT DRINGEND VERZOCHT OM BIJ ALLE EXCURSIES VOOR DE AANGEGEVEN TIJD AANWEZIG TE ZIJN, ZODAT OP TIJD VERTROKKEN KAN WORDEN.

Voor de goede orde wijzen wij er op dat de in het programma aangekondigde excursies, tenzij uitdrukkelijk anders vermeld, in principe uitsluitend bedoeld zijn voor leden en huisgenoot-leden van de VWG. U wordt dringend verzocht naar deze excursies geen kleine kinderen en geen honden mee te nemen. Dit geldt uiteraard ook voor de weekenden.

MUTATIES LEDENBESTAND

Nieuwe leden:

W.J. van As
J. Ansems
Mw. J.de Dreu
J. Douma

Gemeenlandslaan 49
G.v. Amstelstraat 253
v. Speykstraat 16
J. Vermeertaan 46

1276 AV Huizen
1215 GL Hilversum
1272 AN Huizen
3741 PR Baarn

035-5260587
035-6246022
035-5255566
035-5414049

Mw.M.Driessen
R. Hornsveld
H.H.Idzerda
Mw. A.Kims
J.F.Kuyer
drs.C.Lindenburg
W. Metz
R. van Rossum
J.M.Schotsman
Mw.L.Veerman
H. Vos
E.M.W.Wennink

A.Cuypstraat 70 IV
Gems 27
Heuvellaan 20
Vosmaertaan 6
Krekemeent 21
Bunt 8
Schapendrift 5
Schouw 16
Aartseveen 60
Amsterade 29
v.Hoornstraat 34
Koedijk 36

1072 CW Amsterdam
1273 HV Huizen
1406 KV Bussum
1401 CA Bussum
1218 EA Hilversum
1273 CA Huizen
1272 NA Huizen
1261 LG Blaricum
3755 VD Eemnes
1275 DS Huizen
1215 GM Hilversum
1276 XV Huizen

020-6719414
035-5261327
035-6930418
035-6938253
035-6934871
035-5262266
035-5268869

035-5311020
035-5254595
035-6217363
035-5254603

Bedankt:
N.Bedum
Mw.G.J.v.Berkel
S.Hoexter
S.Strik

Huizen
Alphen a/d Rijn
Muiderberg
Alphen a/d Rijn

Mw.J.Weitjes
M.v.Wijngaarden
H.J.A.Zwarteveen

Hilversum
Naarden
Soest

Adreswijzigingen:
Mw.L.Krijnen-Smit
G.Mijnhout
Mw. M.v.d.Water

Laarderstraat 37
Betje Wolfflaan 15
1060 SE Arabian Ph.Dr.,

3755 AL Eemnes
1215 HV Hilversum
Scottsdale AZ85258, USA

035-6232476

Blijven lid:
E.Lam
fam.H.Sluyk

Doesburg
Naarden

Overleden:
H.v.d.Berg
Mw.J.Boer-v.Onlangs

Bussum
Hilversum

L.Sikking
Mw.C.Meltzer-Verhey

Bussum
Huizen

Vreemde vogels

1) In Muiderberg werd eind december door een dierenarts een wilde eend bevrijd. Hij had zeker dertig kilometer "meegereden" tussen de grille van een auto. In Almere kwam de automobilist in aanraking met de eend. Hij nam onmiddellijk aan dat het dier dood was en reed door. Maar al snel werkte de verwarming van de Volvo 440 niet meer en onder de motor kap klonk een vreemd geklap. Toen de Almeerder ging kijken zag hij tot zijn schrik de kop van een eend uit de voorzijde van zijn voertuig steken. De rest van het lijf was niet te zien. De te hulp geroepen dierenarts in Muiderberg bevrijdde de vogel, zette hem op zijn pootjes, waarna de eend er pijsnel vandoor ging, springlevend. De Volvo kwam er min-

der goed vanaf: schade zeker 1500 gulden.

[Bron: De Telegraaf]

2) In Soest werd begin januari een uil bevrijd. De vogel was in een bosperceel op vijftien meter hoogte tussen twee bomen verstrikt geraakt in vlieger-touw. Vanwege de ontoegankelijkheid van het bosperceel kon de brandweer de uil niet met de wagen bereiken. Daarop riep de brandweer een bos-

wachter te hulp, die een boom omzaagde, waardoor de uil naar beneden kwam en het touw kon worden losgemaakt. Een vleugel van de vogel werd beschadigd, maar hij/zij maakt het inmiddels weer goed.

[Bron: Soester Courant]

ONTVANGEN LITERATUUR

Samenstelling: Linda Willemstein

Genoemde artikelen zijn slechts een selectie en vormen niet de complete inhoudsopgave.

Argus, Kwartaaltijdschrift van de Stichting Kritisch Faunabeheer, jrg 20 no 4, december 1995: Roofvogelvervolging moeilijk uitroeibaar - Aalscholvers: 'Er zijn te veel vissers' - Valkerij

Boomblad, IBN-DLO, jrg 7 no 5, november 1995

Idem, jrg 7 no 6, december 1995: Nederlandse weidevogels verzameld in unieke atlas

De Dompboom, Natuur- en Vogelwacht De Vijfheerenlanden, jrg 29 no 3, december 1995: Mussen

Dutch Birding, Dutch Birding Association, jrg 17 no 5, 1995: Full-grown birds Water Rail - Spotted crane - Little crane

Fitis, VWG Zuid-Kennemerland, jrg 31 no 3, 1995: Aantal territoria van meeuwen in Zuid-Kennemerland in 1994

Idem, jrg 31 no 4, 1995: Belang van naaldbos in de AW-duinen voor vogels - Watervogels en roofvogels januari 1995 De Gierzwaluw, VWG Amsterdam, jrg 33 no 3, 1995: Het vogelrareitenkabinet van Amsterdam

De Graspieper, Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland (SVN), jrg 15 no 3, oktober 1995: Roerdompen in Noord-Holland: Aantalsontwikkeling 1950-1995

Idem, jrg 15 no 4, 1995: Het Balgzand: Als slaapplek, als foerageergebied

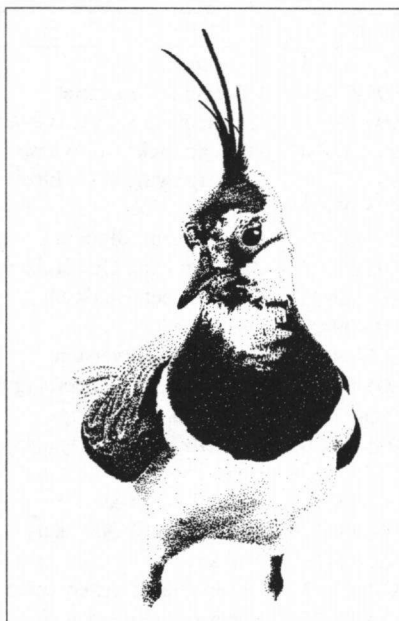
De Grauwe Gans, St. Vogel- en Natuurwacht Zuid-Flevoland, jrg 11 no 2, november 1995: Kleedherkenning bij sperwer en havik

Idem, jrg 11 no 3, december 1995: Kleedherkenning bij de bruine kiekendief

De Grutter, Vogelbeschermingswacht Zaanstreek, jrg 19 no 6, december 1995: Slechtvalk

IJsselmeer berichten, Vereniging tot het Behoud van het IJsselmeer, no 4 december 1995

De Kleine Ratelaar, IVN Gooi e.o., jrg 17 no 5, december 1995

Kievit

Knipselkrant, Stichting Kritisch Faunabeheer, jrg 19, oktober 1995: Knobbelswanen onder vuur

Idem, jrg 19, december 1995

De Kruisbek, Vogelwacht Utrecht, jrg 38 no 6, december 1995

Mens en Natuur, IVN Vereniging voor natuur- en milieueducatie, jrg 46 no 4, winter 1995

De Mourik, Vogelwerkgroep Rijk van Nijmegen e.o., jrg 21 no 3, 1995: Broedvogelinventarisatie in het "Waldnaturschutzgebiet" Geldenberg

Natuur en Milieu, Stichting Natuur en Milieu, jrg 19 no 10, november 1995

Idem, jrg 19 no 11, december 1995

NatuurNabij, IVN Eemland, jrg 23 no 5, december 1995

Noordhollands Landschap, Stichting Het Noordhollands Landschap, jrg 22 no 4, 1995: Sperwers veroveren Mokum

Onze Waard, Natuur- en Vogelwacht De Alblasterwaard, jrg 26 no 3, najaar-nummer 1995

Politie Dier en Milieu, Vereniging Politie dieren en milieubescherming, jrg 70 no 7, november 1995: Meeuwen broeden nu ook op daken van Haarlemse gebouwen

De Smient, Nieuwsbrief Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland, no 4, november 1995: Vogelvrij vliegen "Schiphol is vriendelijk voor vogel"

De Steenloper, Vogelwerkgroep Den Helder, jrg 13 no 71, december 1995: alledaagse vogels, Ransuil - Jan van Gent

De Tringiaan, Vogelwerkgroep Schagen e.o., jrg 18 no 4, november 1995: Grutto's in de avondzon - Vogelvakanties in Midden-Europa

Idem, jrg 18 no 5/6, december 1995: Kerkuilen rondom Schagen

Tussen Vecht en Eem, Ver. van Vrienden van het Gooi en de Stichting Tussen Vecht en Eem, jrg 13 no 4, december 1995

Vanellus, Bond van Friese Vogelbeschermingswachten, jrg 48 no 6, 1995: "Ecologische Atlas van de Nederlandse Weidevogels"

Van Nature, Nieuws van Vereniging Natuurmonumenten, jrg 5 no 11, november 1995: Jacht op watervogels belangrijk terug

Idem, jrg 5 no 12, december 1995: Misverstand aalscholvers

Veld- en Vitrine, Mededelingen van het Fries Natuurmuseum, no 128, december 1995

Het Vogeljaar, Tijdschrift voor vogelstudie en vogelbescherming, jrg 43 no 4, 1995: Aflezen van metalen ringen bij Kokmeeuwen in Groningen en het Gooi - Zeevogelonderzoek in de baai van Kandalaksja

Idem, jrg 43 no 5, 1995: Terreinkeus van slechtvalken - Nieuwe natuur voor vogels ter discussie

Vogels, Vogelbescherming Nederland, jrg 16 no 91, jan/feb 1996: Verdwaalde reuzen, arenden - De Groene specht lijkt het lachen te vergaan - Vogels en de wet

VELDWAARNEMINGEN

Waarnemingen Overzicht (1)				
Samengesteld door Laura Mudde				
Soort	Aantal	Datum	Plaats	Waarnemer
Dodaars	1	1995-07-24	Egelshoek	M.Prins
Goorde Fuut	1	1995-07-25	Hilversums Wasmeer	N.J.Dwars
Purperreiger	3	1995-08-01	Hilversumse Meent, Weiland	F.C.Jager
Lepelaar	5	1995-07-20	Diepenbroickpark, Weesp	J.W.v.Galen Last
Grauwe Gans	14	1995-07-11	Zandafgraving Oud Huizerweg, 055C	T.Th.Huizenga
Nijlgans	6	1995-07-02	Eiland de Hoef	R.Th.Huizenga
Nijlgans	9	1995-08-08	Oostermeent, Blaricum	A.C.Driessen
Nijlgans	2	1995-09-07	Zandafgraving Oud Huizerweg 055C	R.Th.Huizenga
Casarca	12	1995-08-08	Oostermeent, Blaricum	A.C.Driessen
Smient	35	1995-09-03	Oostermeent	H.Weenen
Slobeend	3	1995-09-30	Egelshoek, Hilversum	M.Matthijssen e.a.
Witoogeend	1	1995-09-23	Plasje A1/A6, Muiderberg	D.Jonkers,A.Driessen
Kuifeend	5	1995-07-24	Egelshoek	J.Terlouw/M.Prins
Wespendief	1	1995-08-20	Westerheide	H.Weenen
Wespendief	2	1995-08-26	Naardermeer	L.Bech
Wespendief	1	1995-09-11	Laarder Wasmeer	P.v.d.Poel
Wespendief	1	1995-09-17	Naardermeent, Naarden	D.Jonkers
Bruine Kiekendief	1	1995-09-16	Muiderberg	P.Vos, D.Jonkers
Havik	1	1995-07-23	Observatiehut, Ankeveense Plassen	M.Prins
Havik	3	1995-08-26	Egelshoek, Hilversum	D.Jonkers
Sperwer	1	1995-08-23	Waterhoen, Blaricum, jagend op 25 huiszw	H.Weenen
Sperwer	1	1995-09-17	Keverdijkse Polder, Weesp	D.Jonkers
Buizerd	5	1995-07-28	Koggewagen Bijvanck, Blaricum	D.Jonkers
Buizerd	7	1995-09-17	Bijvanck, Blaricum	Fr.Leurs
Visarend	1	1995-09-02	Naardermeer	L.Bech
Visarend	1	1995-09-19	Hollands/Ankeveenseplassen	F.v.d.Weijer
Boomvalk	1	1995-07-16	Spanderswoud GNR (omg.Binneweg)	P.en L.C.v.d.Poel
Boomvalk	1	1995-07-20	Koggewagen Bijvanck, Blaricum	D.Jonkers
Boomvalk	1	1995-07-21	Bilderdijklaan,Hilversum,jagend op gierz	M.Prins
Boomvalk	1	1995-07-27	Vogelhut Eempolder	B.vd Brink/F.Beffer
Boomvalk	1	1995-09-14	Bijvanck, Blaricum	F.Leurs
Slechtvalk	1	1995-09-10	Bijvanck, Blaricum	D.Jonkers
Waterral	1	1995-09-16	Voorlanden Stichtse Brug, Blaricum	D.Jonkers
Goudplevier	1	1995-07-30	Eempolder Noord	M.Matthijssen&Echtg.
Goudplevier	9	1995-08-27	Bijvanck, Blaricum	D.Jonkers
Watersnip	16	1995-07-30	Korte Maatseweg, Eempolder	D.Jonkers
Regenwulp	3	1995-08-04	Koggewagen Bijvanck, Blaricum	D.Jonkers
Wulp	9	1995-09-30	Egelshoek, Hilversum	M.Matthijssen e.a.
Zwarte Ruit	1	1995-08-20	Bijvanck, Blaricum	D.Jonkers
Groenpootruiter	1	1995-07-12	Naarderstraat, Huizen	C.Holzenspies
Bosruiter	1	1995-08-20	Bijvanck, Blaricum	D.Jonkers
Oeverloper	1	1995-07-23	Naarder Bos, Naarden	D.Jonkers,M.de Graaf
Oeverloper	1	1995-09-24	Huizer Pier, Huizen	D.Jonkers,M.de Graaf
Kleine Jager	1	1995-09-02	Hollandse Brug, Naarden (dood exempl.)	D.Jonkers, F.Leurs
Dwergstern	2	1995-09-16	Eemmeer	D.Jonkers
Holenduif	120	1995-09-17	Naardermeent, Naarden	D.Jonkers
Koekoek	1	1995-07-06	Nw.Maatweg, Noordpolder te Veld	D.Jonkers
Bosuil	1	1995-08-27	Hilversumse Meent	P.Schut
Bosuil	1	1995-09-10	Postiljon Heide, Handbalveld, Laren	W.F.C.Langendorff

VELDWAARNEMINGEN

Waarnemingen Overzicht (2)				
Samengesteld door Laura Mudde				
Soort	Aantal	Datum	Plaats	Waarnemer
sGierzwaluw	145	1995-07-21	Bilderdijklaan, Hilversum	M.Prins
IJsvogel	1	1995-07-04	Bantam, Gem.Hilversum	Joh.J.Frieswijk
IJsvogel	2	1995-08-10	Karnemelksesloot (kano)	M.Beugelaar
IJsvogel	5	1995-09-13	Vesting Naarden	B.v.d.Brink
IJsvogel	1	1995-09-17	Bijvanck, Sloot Hoofdweg, Blaricum	F.Leurs
IJsvogel	1	1995-09-18	Maatpolder, 't Raboes, Eemnes	F.v.d.Weijer
IJsvogel	4	1995-09-27	Hollands/Ankeveense Polder Holl.End 69	D.Hegen v.Swaay
Groene Specht	1	1995-07-17	Naarderstraat, Tuin op gazon, Huizen	C.Holzenspies
Groene Specht	1	1995-07-23	Tuin, Klaver 1, Huizen	A.v.d.Brink
Groene Specht	1	1995-09-24	Naarderstraat, Huizen	C.Holzenspies
Groene Specht	2	1995-09-29	Bussumerheide, (Mil.Terrein)	I.G.Jeltes
Zwarte Specht	1	1995-07-16	Boekesteyn	P. & L.C.v.d.Poel
Zwarte Specht	1	1995-07-20	Bussumerhei	C.Rosier
Zwarte Specht	1	1995-09-29	Bikbergen	M.Doorneveld
Grote Bonte Specht	2	1995-07-18	Buss.Heide, Mil.Terrein	I.G.Jeltes
Grote Bonte Specht	4	1995-09-17	Bussumerheide	I.G.Jeltes
Kleine Bonte Specht	1	1995-09-29	Bikbergen, Huizen	M.Doorneveld
Kuifleeuwerik	1	1995-09-09	Oostkade, Schoolplein "Werkschuit"	P.Keuning
Boomleeuwerik	7	1995-09-11	Laarder Wasmeer	P.v.d.Poel
Boerenzwaluw	85	1995-09-10	Bilderdijklaan, Hilversum	M.Prins
Boerenzwaluw	2	1995-09-27	Huizermaat W.G.C. Huizen	M.Doorneveld
Huiszwaluw	4	1995-09-01	Flat Fijnvandraadlaan 2/24, Weesp	M.v.d.Poel
Boompieper	1	1995-07-13	Buss. Heide, Mil.Terrein	I.G.Jeltes
Gele kwikstaart	8	1995-09-03	Oostermeent	H.Weenen
Gele kwikstaart	3	1995-09-10	Oostermeent, Blaricum	A.C.Driessen
Grote Gele Kwikstaart	1	1995-09-24	Huizer Pier, Huizen	D.Jonkers,M.de Graaf
Witte Kwikstaart	24	1995-09-21	Egelshoek, Kanaaldijk	N.J.Dwars
Zwarte Roodstaart	1	1995-07-24	Egelshoek, Hilversum	J.Terlouw, M.Prins
Paapje	6	1995-09-10	Oostermeent, Blaricum	A.C.Driessen
Paapje	2	1995-09-10	Westerheide, Laren	D.Jonkers,M.de Graaf
Tapuit	2	1995-09-01	Zuiderheide	P.v.d.Poel
Goudlijster	12	1995-09-24	Laarder Wasmeer	D.Jonkers
Sprinkhaanzanger	1	1995-07-24	Egelshoek, Hilversum	M.Prins
Spotvogel	1	1995-07-24	Egelshoek, Hilversum	M.Prins, J.Terlouw
Braamsluiper	2	1995-07-03	Naarderstraat in wilde appelboom,Huizen	C.Holzenspies
Braamsluiper	1	1995-08-13	Naarderstraat, Huizen	C.Holzenspies
Tuinfluit	1	1995-08-22	Lage Laarderweg, Tuin, Huizen	G.Bieshaar
Tuinfluit	1	1995-09-12	Naarderstraat, Huizen	C.Holzenspies
Zwartkop	1	1995-07-10	Bussumerheide	I.G.Jeltes
Tjiftjaf	9	1995-09-23	Tuin Bilderdijklaan, Hilversum	M.Prins
Goudhaantje	1	1995-09-12	Tuin Bilderdijklaan, Hilversum	M.Prins
Bonte Vliegenvanger	1	1995-09-18	Bijvanck, Sloot Hoofdweg, Blaricum	F.Leurs
Baardmannetje	6	1995-09-30	Holl.Brug, Muiderberg	D.Jonkers e.a.
Staartmees	18	1995-09-06	Tuin Bilderdijklaan, Hilversum	M.Prins
Staartmees	9	1995-09-17	Laarder Eng,Volkstuinen,Laren	W.F.C.Langendorff
Kuifmees	3	1995-07-29	Spanderswoud	M.Matthijssen&Echtg.
Zwarte Mees	2	1995-07-02	Tuin Bilderdijklaan, Hilversum	M.Prins
Pimpelmees	33	1995-09-08	Tuin Bilderdijklaan, Hilversum	M.Prins
Boomklever	2	1995-08-22	Lge Laarderweg, Huizen	G.Bieshaar
Buidelmees	1	1995-09-17	IJmeer bij Muiderberg	D.Jonkers
Goudvink (Europese v.)	2	1995-07-23	NTKC terrein Naarder Eng, Naarden	D.Jonkers,M.de Graaf

INDEX OP AUTEUR 29e Jaargang 1995

Alten, C.	Baardmanneltjes stelen de show bij de Stichtse brug	29 (3) 85
Boo, M. de	Laat vogels vast wennen aan een nieuwe nestkast	29 (5) 136
Brink, W. van den	Zwaluwen per DC-6 Alpen over	29 (3) 86
Domhof, J.G.F.S.	Natte, maar leerzame tocht door park De Hoge Veluwe	29 (1) 25
Duurland, W.	Een beter milieu is niet beter voor de bedreigde weidevogels	29 (5) 121
Harder, J.	IJsvogelproject gestart in Gooi, Vechtstreek en Kennemerland	29 (4) 103
Helm, F. van der	Luid zingend ontvlucht de veldleeuwerik een zekere dood	29 (4) 107
Houten, M. van	Waterhoen zoekt het hogerop	29 (1) 9
Houten, M. van	Putter inspireert ook dichters	29 (3) 75
Houten, M. van	Bijzonder voedselgedrag van een kievit in de Eempolders	29 (5) 126
Jonkers, D.A.	Bonte vliegenvanger in 't Gooi gaat steeds verder achteruit	29 (1) 12
Jonkers, D.A.	Geluidswal voor weidevogels langs de A27 bij Eemnes	29 (1) 16
Jonkers, D.A.	Goed jaar voor huiszwaluwen tussen Vecht en Eem in 1994	29 (1) 19
Jonkers, D.A.	Aankomst van de gierzwaluw in Gooi en omstreken in 1994	29 (2) 41
Jonkers, D.A.	Scholeksters tussen Vecht en Eem in 1994	29 (3) 70
Jonkers, D.A.	Putters zijn veelzijdige voedselconsumenten	29 (3) 74
Jonkers, D.A.	De stand van de oeverzwaluw in 1995 in Gooi en omstreken	29 (4) 97
Jonkers, D.A.	Huiszwaluwenjaar 1995 was niet in alle opzichten goed	29 (5) 124
Jonkers, D.A.	Roofvogelwerkgroep nu op pad	29 (5) 131
Jonkers, D.A.	Henk van den Berg (91) overleden	29 (5) 138
Jonkers, D.A. en F. Majoor	Slaapplaatsen van meeuwen in Gooi en omstreken onderzocht	29 (2) 47
Klaveren, A.J. van	De putter in winter en lente	29 (1) 13
Klaveren, A.J. van	De putter in het broedseizoen	29 (2) 45
Klaveren, A.J. van	De putter in de zomer	29 (3) 73
Klaveren, A.J. van	Overall putters gemeld vanuit Gooi en omstreken	29 (4) 100
Klaveren, A.J. van	Putters in de kunst	29 (4) 102
Klaveren, A.J. van	De putter op trek	29 (5) 139
Klippel, N.	Eempoldertellingen in 1994	29 (2) 55
Kole, R.	Ornithologische uitgaven van het CBS op diskette	29 (1) 21
Kole, R.	Nieuwe vogelhut aan Eemmeer feestelijk geopend	29 (2) 39
Kraak, W.K.	De putter was al bekend bij Grieken en Romeinen	29 (2) 44
Mijnhout, G.	Nestkasten zorgen voor goede resultaten van kerkuil in 't Gooi	29 (2) 56
Poel, G. van der	Weidevogelbescherming in de Vechtstreek: Help!	29 (1) 18
Proost, G.	Basiscursus inventariseren: vogels kijken schept een band	29 (5) 119
Ruiter, P.	Verslag van de algemene ledenvergadering 23 maart 1995	29 (2) 57
Schrijfflijster	Koereiger: Om niet of iets?	29 (2) 58
Schut, P.	Broedvogels van Maatpolder en Noordpolder te Veld in 1994	29 (1) 11
Schut, P.	Cijfers wijzen op het belang van de Midwintertellingen	29 (1) 15
Schut, P.	Ooievaar overwintert in Rietpolder bij Muiden	29 (2) 43
Schut, P.	Broedvogels van het vliegveld Hilversum en omgeving in 1994	29 (3) 68
Schut, P.	Nieuwe wandelroute ten zuiden van het Naardermeer: De Laan	29 (3) 77
Schut, P.	Midwinterwatervogeltelling 1995	29 (3) 80
Schut, P.	Nieuw vogelasiel in Naarden officieel in gebruik genomen	29 (5) 116
Sinoo, R.	De Zuidpier: totaal vernieuwd uitgaanscentrum voor vogels	29 (5) 129
Taapken, J.	Hilversumse manege zet deuren open voor de boerenzwaluw	29 (3) 83
Taapken, J.	Notities over de zang van de boompieper in het Gooi	29 (4) 95
Taapken, J.	De buitentemperatuur heeft invloed op de rui van vogels	29 (4) 98
Taapken, J.	Voous brengt met nieuw boek velen in de ban van de vogels	29 (4) 105
Taapken, J.	Dr. Jan Hoogerheide overleden	29 (5) 137
Taapken, J.	Denk bij het opruimen van de tuin ook aan de vogels	29 (5) 138
Thijssse, J.P.	Natuurmonumenten begon te bloeien aan het Naardermeer	29 (2) 35
Velsen, J. van en J. Vlaanderen	Wat te doen met al te opdringerige koeien?	29 (4) 94
Weijer, F.H. van de	Stenuil tussen Vecht en Eem	29 (5) 133
Wijzman, dr. H.J.W.	Onderzoek naar boommarters in vogelnesten in het Gooi	29 (5) 132
*	Jaarverslag Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken 1994	29 (1) 3

LIJST VAN ADRESSEN DIE U NODIG KUNT HEBBEN

Postadres VVG: VWG Het Gooi e.o., Postbus 1028, 1200BA Hilversum
Postrekening 2529179 t.n.v. Penningmeester VWG Het Gooi e.o.

Het Vogelwerkgroep Bestuur:

Voorzitter:	: R.A.Kole	Torenvalk 22	3752 SK Bunschoten	033-2982303
Sekretaris	: B.den Hoed	Kronenburgerdwarstr.3	1271 PR Huizen	035-5261962
Penningmeester	: L.Mudde	Slauerhoffstraat 6	1382 RR Weesp	0294-411683
SG Algemene Zaken	: L.J.Dwars-Van Achterbergh	Prinsenstraat 15	1211 LS Hilversum	035-6233973
SG Avifauna	: G.M.L.Proost	Oostergo 15	1274 JS Huizen	035-5251661
SG Nestkasten	: D.A.Jonkers	Koggewagen 3	1261 KA Blaricum	035-5260456
SG Vogelcursus	: P.van der Poel	Siriusstraat 25	1223 AC Hilversum	035-6831592
SG Excursies	: J.J.M.van Velsen	Dotterbloemlaan 39	3742 ED Baarn	035-5418804
SG Communicatie	: P.Schut	Rietmeent 98	1218 AZ Hilversum	035-6936811
SG Natuurbescherming	: R.Kloosterman	Korte Singel 16	1402 SJ Bussum	035-6910562

Waarnemingskaartjes:

Inzenden	: L.Mudde	Slauerhoffstraat 6	1382 RR Weesp	0294-411683
Afhalen	: R.G.Moolenbeek	Mr.J.C.Bührmannlaan 42	1244 PH Ankeveen	035-6562641
	W.J.A. Hoeffnagel	Krekmeent 72	1218 ED Hilversum	035-6919356
	P.van der Poel	Siriusstraat 25	1223 AL Hilversum	035-6831592
	J.J.M.van Velsen	Dotterbloemlaan 39	3742 ED Baarn	035-5418804

Waarnemingskaartjes kunnen bij alle bestuursleden worden ingeleverd.

Andere Nuttige Adressen:

Controleur Vogelwet	: R.G.Moolenbeek	Mr.J.C.Bührmannlaan 42	1244 PH Ankeveen	035-6562641
Consulent Vogelbescherming en Vrije Vogelreservaten:	R.Kloosterman	Korte Singel 16	1402 SJ Bussum	035-6910562
Aanmelding Vogelcursus	: A.v.Klaveren-Van Oord	Berkenhof 3	1241 VP Kortenhoef	035-6561426
Eempoldertellingen	: R.van Veen	Hoflaan 17	1241 XL Kortenhoef	035-6563642
Vogelasiel Het Gooi	: W.van Ingen-Den Oude	J.v.Schimmelstr.6	1411 VS Naarden	035-6945658

Voor ongelukken en/of problemen, welke ontstaan tijdens activiteiten van de Vogelwerkgroep, is de vereniging op geen enkele wijze verantwoordelijk te stellen.

Contributie: Voor leden f. 20,- (minimaal), huisgenootleden f. 7,50 (minimaal).
Bij voorkeur betalen aan het begin van het kalenderjaar met de van ons ontvangen acceptgirokaart.

Opzegging van het lidmaatschap dient te geschieden vóór 1 november van elk kalenderjaar.

In verband met de afsluiting der boeken door de penningmeester dienen declaraties voor gemaakte kosten vóór 1 december bij de coördinator van de betreffende subgroep te worden ingediend.

"De Korhaan"
Uitgave Vogelwerkgroep Het Gooi e.o.
Postbus 1028, 1200 BA Hilversum

port betaald
Hilversum

XH 3016104 G
J W LECLERCQ

VT HOFFSTR 28
1223EE HILVERSUM